

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015

Sievi

MAAKUNNALLISESTI JA VALTAKUNNALLISESTI (RKY 2009) ARVOKKAAT ALUEET SEKÄ NIIDEN SISÄLTÄMÄT KOHTEET

EVIJÄRVI

Järvikyläntien - Kalliontien raitti

Ahola
Hangasmaan talot
Hanhiniemen mylly
Juhantalo
Juusolan aitat
Järvikylän koulu
Järvikylän kyläkauppa
Kalliontie 65
Kivelä
Kiviniemi
Linnasalo
Pakkala
Välikangas
Ylikylmä

maakunnallisesti arvokas

paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

HAIKOLA

Sievin kirkonmäki

Sievin kirkko
Sievin kotiseutumuseo (Lainamaksiini)
Sievin pappila
Sievin uusi kirkkopuisto, hautausmaat ja ruumishuone

maakunnallisesti arvokas

maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

KIISKILÄ

Kiiskilä

Anttila
Kangaskosken talo ja mylly
Kiiskilän koulu
Nuorisoseuran talo
Osuuskauppa
Sarkkinen ja Keskitalo
Työväentalo ja Kiiskilän kaupparakennukset

maakunnallisesti arvokas

paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

KUKONKYLÄ

Korhoskylä (Asemakylä) (RKY 2009)

Jyrylä
Kauppala
Korhonen (Tuomaala)
Korhosen koulu
Nummela
Rautatieasema
Rintelä

valtakunnallisesti arvokas

maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
valtakunnallisesti arvokas
valtakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

Ritola
Rukoushuone
Sairasen kauppatalo
Sievin Lyly
Sievin rautatieaseman puisto
Ylitälo ja Kiviluoto (Korhonen), Asemakylä

paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
valtakunnallisesti arvokas
valtakunnallisesti arvokas

Kukonkylä

Alakukko
Kukko (Lyly)
Kytöaro (Mäkelä)
Vesimylly

maakunnallisesti arvokas

maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

SIEVI

Vanhakirkko

Kangasrääsiö
Kangastalo
Kirkkotarha (Kalmistokangas)
Pappilan aitta
Stenbacka
Uusitalo (Kanttorila)
Vanha kauppa
Verrosen talo ja tervahaudat

maakunnallisesti arvokas

paikallisesti arvokas
paikallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas
maakunnallisesti arvokas

MAAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT KOHTEET, JOTKA EIVÄT SISÄLLY ALUEISIIN

Kohteet on merkitty luetteloon maarekisterikylittäin

EVIJÄRVI

Jakola

HAIKOLA

Keskitalo
Melartin talo ja Vahtolan aitta
Niemelän aitta
Pappilan vanha navetta
Sievin kunnantalo
Sievin vanhainkoti

JYRINKI

Halosen pihapiiri
Huhtala ja Kankaanpää sekä kuivatuskanava
Jyringin koulu
Jyringin mylly
Korven talot
Ruuttilan talot
Uutela ja Saari

KANGASKYLÄ

Saariveden kämpä ja metsäradan paikka

KIISKILÄ

Kangasoja
Ylitälo

KUKONKYLÄ

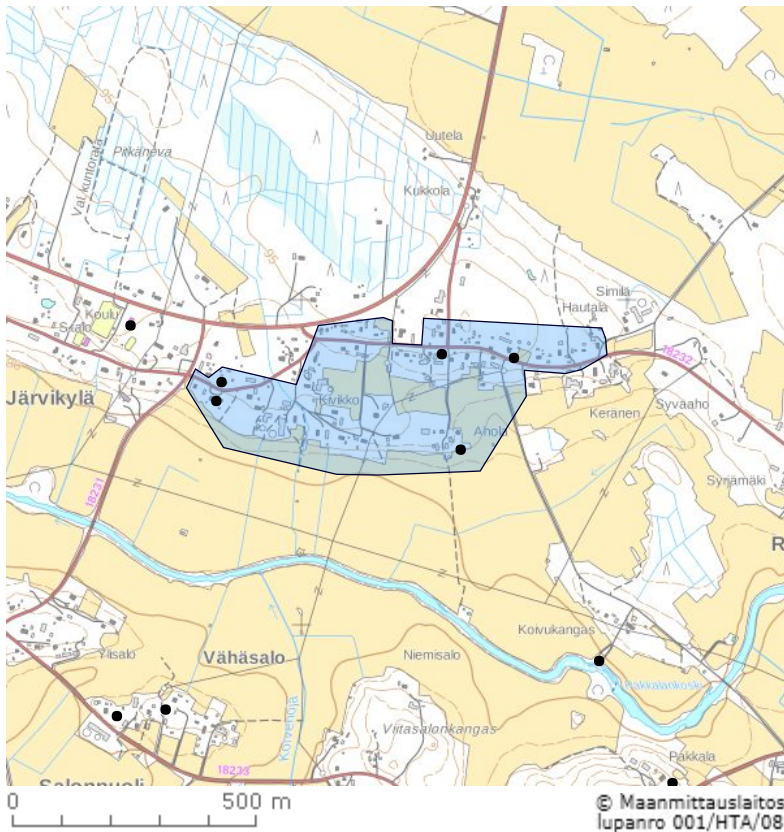
Huhtala (Kukonkylä)
Mattilan aitta

SIEVI

Entinen Sievin pappila
Kohtaniemen aitat
Korhosen aitta
Kunnarin torppa ja Petäjäsoja (Pihlajakoski)
Laita-aho
Markkulan aitat
Pakkalan aitta
Pöllän aitta
Sievin vanhan kirkon kappelin puisto
Tuomaala

SIKALA

Jokitalo
Vääräjoen vanha maantiesilta ja Karjasilta

alueen nimi: **Järvikyläntien - Kalliontien raitti**

pääas. kunta: Sievi

pääas. kylä/k.osa: Evijärvi

tyyppi: kyläympäristö

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Ahola
 Hangasmaan talot
 Hanhiniemen mylly
 Juhantalo
 Juusolan aitat
 Järvikylän koulu
 Järvikylän kyläkauppa
 Kalliontie 65
 Kivelä
 Kiviniemi
 Linnasalo
 Pakkala
 Välikangas
 Ylikylmä

kuvaus:

Järvikyläntien - Kalliontien raitti kulkee Vääräjokilaaksoa rajaavan selännealueen reunalla. Rakennusten nauhamaisesti reunustama raitti on maakunnallisesti arvokas esimerkki jokilaakson reunalle tien varrelle syntyneestä asutuksesta. Raitilta avautuu paikoin hienoja näkymiä jokilaakson viljelysalueille.

Järvikyläntie on aikanaan kiertänyt Evijärven kaakkoispuolelta. Järven kuivattamisen jälkeen tie on oikaistu kulkemaan syntyneen peltoaukean läpi nykyisenä Yliveskantienä.

Järvikylän ja Kallion välinen pätkä Kalliontietä on erityisen hyväkuntoista, kerroksellista mutta idyllistä asutusta

vanhoine maatilan päärakennuksineen, pienine mökkiläisten pihapiireineen ja kokonaisuutta täydentämään rakennettuine jälleenrakennuskauden pihapiireineen.

Raitin varsilla on paljon maakunnallisesti arvokasta rakennuskantaa. Perinteistä talonpoikaista rakentamisperinnettä edustavat Hangasmaan talot, Kalliontie 65, Kivelä ja Juusolan aitat. Kokonaisuuteen kuuluu paikallisesti arvokas Ahola. Jälleenrakennuskaudella rakennettu Järvikylän entinen kyläkauppa on maakunnallisesti arvokas esimerkki maaseutukylien liikerakentamisesta.

Alue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Evijärven ja Vääräjokilaakson kulttuurimaisemat.

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi. Ehdotus valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi 11.12.2014. Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2014

kohteen nimi: **Ahola**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 401-4-81
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritelty
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kohteen nimi: **Hangasmaan talot**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-401-36-13, 35-2
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritelty
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kaksi vastakkain tiukasti Kalliontien varteen Vääräjokilaakson laitamien kylänraittimaisemaan asettuvaa 1900-luvun vaihteen pihapiiriä. Tietä myötäillen sijoittuvat päärakennukset ovat perinteisiä vuosisadan vaihteen pitkiä kapeita ja korkeita satulakattoisia rakennuksia t-karmillisine ikkunoineen ja umpikuisteineen. Vanhemmassa 1800-luvun loppupuolen rakennuksessa on valkoiseksi maalatuin vuorilaudoin rytmitetty peiterimalaudoitus ja kauniin yksityiskohdin koristellut profiloidut vuorilaudat. Pihalta avautuu kauniita näkymiä jokilaaksoon. 1920-luvun asuinrakennus toisella puolen tietä on vuorattu vaakaponttilaudoin ja maalattu vaaleaksi. Pihassa on jäljellä hirsinen puoji-talli sekä sementtitiilinen navetta. Rehevöitymään päässyt puutarha on yhä kaunis. Päärakennusten kanssa vastapäisten navetan ja puojin takana aukeaa vanha ryytimaa metsän edessä. Metsän siimeksessä on tallella vielä lukuisia muita talousrakennuksia.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M ,S

kohteen nimi: **Hanhiniemen mylly**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-401-4-43

kylä/k.osa: Evijärvi

tyyppi: teollisuus

ajoitus: 1918-1944

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vaatimattoman näköinen laudalla vuorattu pulpettikattoinen myllyrakennus Vääräjokivarressa. Rakennus on ollut paikalla vuodesta 1936 ja sen ydinosa muodostaa vanha hirsikehä, jonka hirret ovat ylempänä jokivarressa toimineesta vanhasta myllystä.

Myllyn kanava on yhä kaunis porrastus jokimaisemassa. Vesi virtaa yhä myllyn alitse ja koneistokin pyörii.

Myllystä Pakkalankoskea yläjuoksuun päin sijaitsee paikallisille merkittävä rakenteeltaan tavanomainen Lemmensilta, jossa järjestetään tansseja kesäisin Muttimarkkinoilla.

arviointi:

MRKY 15: H, M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Juhantalo**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-408-3-75
kylä/k.osa: Sikala
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Juhantalon kahden kantin maalaistalon pihapiiri sijaitsee Kalliossa, Vääräjokilaakson laitamia seurailevan kylänraitin varrella. Ympäristössä on muitakin iäkkäitä pihapiirejä sekä lisäksi jälleenrakennuskauden rakennuskantaa.

Rakennukset sijoittuvat kauniille puistomaiselle pihalle, hieman etäämmälle tiestä. Komeat satulakattoiset pohjalaistalot ovat 1900-luvun alun asussa. Pihaan liittyy muuta toimivan maatilan talousrakennuskantaa.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

kohteen nimi: **Juusolan aitat**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-401-81-7
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Pihassa ja lähiympäristössä on 50-lukulaista ja nuorempaa rakennuskantaa. Aitat toimivat tien varressa paikallisena maamerkinä. Aitat on siirretty perimätiedon mukaan lähistöltä viimeistään 1920-30-luvulla. Suurimmassa aitassa on vuosiluku 1785, ja oletettavasti pienin aitta on vähintään yhtä vanha. Kahdessa pienemmässä aitassa on lohenpyrstölle salvottu jalkaosa, ja isoimmassa on alueella harvinainen perustarakenne.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Järvikylän koulu**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-401-3-130
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1945-1974
ajoitusselite: 1951
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vääräjokilaakson reunamille Järvikylän kylämaisemaan rinteen päälle sijoittuva jälleenrakennuskauden valkoiseksi rapattu tiilinen koulu on yksi edustavimpia seudulla.

Rakennus on valmistunut vuonna 1951. Se koostuu kahdesta osasta, korkeammasta aumakattoisesta osasta ja satulakattoisesta kaksikerroksisesta osasta. Toisiinsa porrastettujen osien väliin jää parveke- ja sisäänkäyntisyvennys. Korkean osan toista kulmaa kiertää funkkistyylinen hieno katos, jonka sommitelmaa korostaa vielä alla pyöreä ikkuna. Rinteen alapuolelle päätyyn on ikkunat järjestetty kapeaan ja korkeaan vyöhykkeeseen, jota vielä korostaa ruskeaksi käsitelty kehyspinta.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Sari Alajoki, Kirkoilta kareille. Ylivieskan seutukunnan kulttuuriympäristöstä. Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen julkaisuja 22, 2005.

kohteen nimi: **Järvikylän kyläkauppa**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-401-3-83

kylä/k.osa: Evijärvi

tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti

ajoitus: 1945-1974

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Hyvin säilynyt funkkiksen tyylipiirteitä omaava pulpettikattoinen jälleenrakennuskauden kyläkauppa keskeisellä paikalla Järvikylän keskuksessa toimii nykyisin yksityiskäytössä vanhan voiman museona. Rakennus liittyy viehättävään Kalliontien- Järvikyläntien raittiin.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

kohteen nimi: **Kalliontie 65**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-401-4-107
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kalliontien varteen pääty lähes kiinni tiehen sijoittuu perinteinen, pienikokoinen, kapea ja pitkä asuinrakennus. Satulakattoinen rakennus on peiterimalaudoitettu ja sen t-karmillisia ikkunoita ympäröivät vaatimattomasti koristellut vuorilaudat. Rakennukseen liittyy perinneaidalla ja koivuilla ympäröity pieni pelto sekä 2010-luvulla voimakkaasti korjattu toinen vanha rakennus. Vastapäätä pihaa Myllytien risteyksessä sijaitsee tyypillinen jälleenrakennuskauden pihapiiri, jossa on punatiilinen navetta.

arviointi:

MRKY 15: M, S

kohteen nimi: **Kivelä**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-401-3-86 ja 746-401-3
kylä/k.osa: Järvikylä
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Pihapiiri sijoittuu Järvikyläntie varteen. Kulmittain sijaitsevat punamultamaalatut komeat pohjalaiset rakennukset ovat aikanaan muodostaneet umpinaisen neliöpihan, josta nämä kaksi asuinkanttia ovat jäljellä. Tien toisella puolella on vanha kauppaliike ja tiellä vähän matkan päässä on kaksi tiilistä muurattua kaunista rakennusta, navetta ja pieni talousrakennus.

Perinteiset pohjalaistalot, viereiset navetta ja pienempi tiilirakennus sekä vastapäinen kauppa tekevät Järvikyläntien varresta pienimuotoisen ja perinteikkään kyläympäristön.

Uudempi kantti on aikojen saatossa kokenut mm. ikkunamuutoksia, mutta rakennusta on 2000-luvulla palautettu entiseen asuun. Rakennuksessa on nykyisin satulakattoinen tyyliin sopiva avokuisti sekä vanhaa jäljittelevä kaunis paripeiliövi.

historia:

Rakennukset on siirretty paikalle perimätiedon mukaan noin vuonna 1853.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Kiviniemi**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-401-1-56
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kiviniemi sijoittuu Järvikyläntien varteen lähelle Ylivieskantien risteystä Evijärven viljelysaukean laidalle. Pihan vanhin rakennus on merkittävä osa kylänraitin rakennetta ja näkymiä. Se tukeutuu pitkältä julkisivultaan kiinni kylänraittiin. Perinteisen pohjalaistalon asuinkantti on kuistia lukuun ottamatta 1910-luvun asussa, jolloin rakennuksesta tehtiin pihan päärakennus.

Omistajat asuvat pihassa sijaitsevassa 1940-50- luvun omakotitalossa, joka on voimakkaan saneerauksen tuloksena menettänyt alkuperäisen asunsa.

Talon peltikate asennettiin 1977. Perimätiedon mukaan rakennuksen pärekate oli leimahtanut liekkeihin, mutta palo oli saatu taltutettua. Minerit- tyyppinen levykate oli valittu "vahingosta viisastuneena". Tällaisia katteita ei Ylivieskan seutukunnassa ole 2004 vuoden inventoinnin mukaan muita ainakaan montaa.

historia:

Tila on perustettu 1636 ja siinä asuneisiin Jakolan isäntiin kuului aikanaan myös kunnankirjurina toiminut (David) Jakola. Talossa on toiminut mm. kauppa ja ehkä leipomo. Muistitiedon mukaan kauemmaksikin on kulkenut tieto että talossa kummittelee. Iäkäs rakennus on nykyisen omistajan Esko Jakolan lapsuudenkoti. Isäntä on tilalla yhdestoista saman suvun edustaja.

arviointi:

MRKY 15: H, M

kohteen nimi: **Linnasalo**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 401-8-5
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Linnasalo sijoittuu Salonmäelle Vääräjokilaakson eteläpuoleiselle harjumaiselle loivalle mäelle. Joen suuntaisesti kulkevalta Salonmäentieltä johtavat pitkät tanhuat pihapiireihin. Ympärillä on muuta rakennuskantaa sekä toiminnassa olevien maatilojen talouskeskuksia.

Linnasalon päärakennus on perinteinen pitkä maatilan päärakennus 1920-luvun asussa. Sen perustus on uusittu betoniseksi. Huomionarvoista vaakaponttilaudoitettussa kerman värisessä talossa ovat runsain nikkarityylisin koristein varustetut ikkunoiden vuorilaudat kaikkialla talossa.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

kohteen nimi: **Pakkala**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-408-4-34
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritelty
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Pakkalan pihapiiri sijaitsee mäellä ja sen perinteisen pohjalaistalon pitkä takajulkisivu näkyy kauas Lemmenjoensillalle johtavalle peltotielle. Pihassa on vanhan rakennuksen kanssa uusi perinteikäs asuinrakennus sekä vanhoja talousrakennuksia. Kituliaasti kasvanut komea petäjä rakennusten kupeessa korostaa pihan maamerkkimäistä roolia maisemassa. Päärakennuksen kuisti on komea mutterinmuotoinen ja julkisivussa on jäljellä kauniisti ristikoidut ikkunat. Vanhat paripeiliovet on uusittu luultavasti 1940-luvulla, mutta aukotus ja ovilehdet ovat oikeissa mittasuhteissa. Rakennusta ja kuistia kiertävät erisuuntaiset vuorauskentät. Vaaleaa vuorausta rytmittävät vaalean ruskeiksi maalatut vuorilaudat.

arviointi:

MRKY 15: R, H,M

kohteen nimi: **Välikangas**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 401-87-3
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kohteen nimi: **Ylikylmä**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 401-53-2
kylä/k.osa: Evijärvi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritelty
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvas:

Pieni kolmen kantin piha on tärkeä osa Järvikyläntien pienimittakaavaista aluetta, jolta avautuu kauniita näkymiä alavaan viljelysmaisemaan. Katkaistu rakennus on sellaisenaan perinteestä kertova erikoisuus joka pistää silmään myös erikoisen kuistinsa vuoksi.

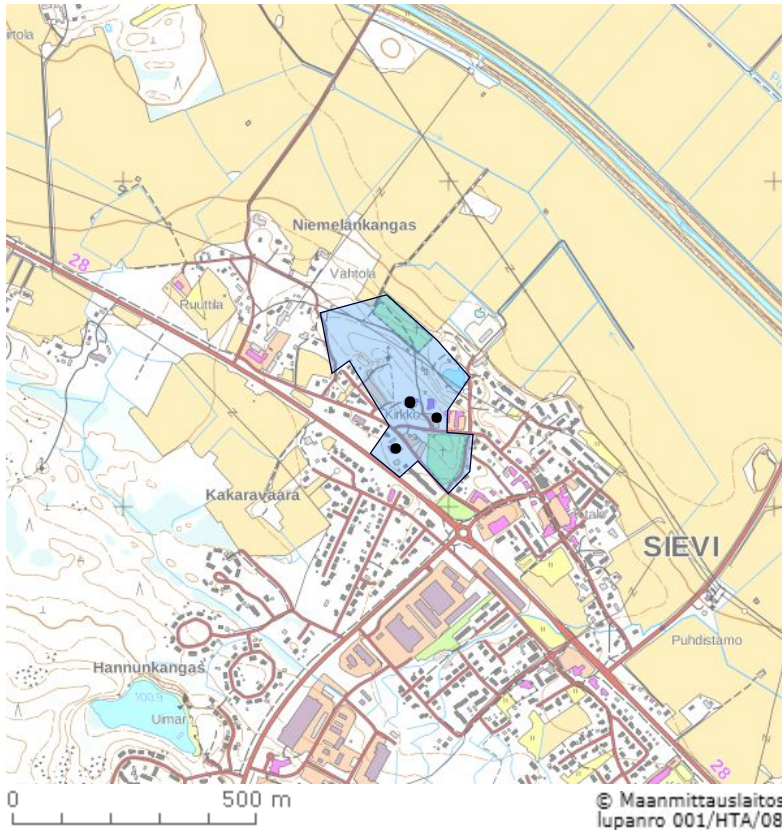
Entistä päärakennusta on vaikea tunnistaa tieltä pohjalaistyyppiseksi, sillä ulkoasua leimaa umpinainen, synkkä kuisti. Kuitenkin pihapiirin eteläisessä kulmauksessa sekä päärakennuksen että aitan päädyt kertovat vanhasta rakennusperinteestä. Rakennuksessa on luonnonkiviperusta ja komea klassistinen pääty kissanpenkkeineen. Julkisivusta näkyvät myös myöhemmin peitetyt puolikaaren muotoisen ikkunan paikka sekä molemmin puolin pikkuikkunat. Nykyisin päädyssä on kuusiruutuinen kapea ja korkea ikkuna. Myös tallilla jatkettu puoji on vanhaa perua.

historia:

Laitiset muuttivat paikalle Kemistä 1955, jolloin tila ostettiin nykyisen omistajan isän enolta. Tilalla pidettiin karjaa ja harjoitettiin maanviljelyä. Jossakin vaiheessa tätä ennen on pääkantista purettu osa joka koottiin jonkin matkan päähän toiselle tilalle. Kehä on sittemmin purettu sijaintipaikastaan. Vuonna 1979 rakennettiin nykyinen pääkantti. Kaikki pihan vanhat rakennukset on maalattu 1986-7. Jossakin vaiheessa on entisen pääkantin alkuperäisen päädyn rikkoutuneet pikkuikkunat (kuvassa) suljettu laudoituksin. Talossa ja puojissa on rakenteita suojaavat peltikatteet.

arviointi:

MRKY 15: R

alueen nimi: **Sievin kirkonmäki**
 pääas. kunta: Sievi
 pääas. kylä/k.osa: Haikola
 tyyppi: kirkkoympäristö
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Sievin kirkko
 Sievin kotiseutumuseo (Lainamakasiini)
 Sievin pappila
 Sievin uusi kirkkopuisto, hautausmaat ja ruumishuone

kuvaus:

Aluekokonaisuuteen kuuluvat Sievin kirkko, pappila ja kotiseutumuseona toimiva lainajyvästön makasiini sekä kirkkopuisto ja hautausmaat. Alue on edustava ja hyvin säilynyt, kulttuurihistoriallisesti arvokas esimerkki kirkon ympärille rakentuneesta miljöökokonaisuudesta. Kirkko ja kookas lainajyvämakasiini ovat myös tärkeitä maamerkkirakennuksia.

Sievin kirkko sijaitsee maisemallisesti näyttävällä paikalla Jussinpekanmäellä, Sievin kirkonkylän luoteispuolella. Lääninarkkitehti L.I. Lindqvistin piirustusten mukaan rakennettu, vuonna 1861 valmistunut kirkko on seurakunnan neljäs. Pappila valmistui vuonna 1863 kirkkomäen alapuolelle, kirkon eteläpuolelle. Pappila toimii nykyisin kirkkoherranvirastona. Pihapiiriä rajaavat pappilarakennuksen lisäksi päiväkotikäytössä oleva vanha väentupa ja neljäosainen puoji. Pappilan rakennuksiin kuuluu niiden lisäksi suurikokoinen jyväättä. Pappilan pihapiiri on harvinaisen ehjä ja sen avoimelta sivulta aukeaa suora näkymä kirkolle.

Lainajyvästön makasiini on vuodelta 1865. Rakennus on ollut museokäytössä vuodesta 1986 lähtien. Kirkon ja makasiinin välissä on tiilinen seurakuntakoti. Kirkon ympäristöön kuuluu myös kaksi hautausmaata, toinen sijaitsee kirkon kaakkoispuolella ja toinen pohjoispuolella. Vanhan hautausmaan portinpielessä sijaitseva ruumishuone on rakennettu vuonna 1866.

kohteen nimi: **Sievin kirkko**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-402-134-3
kylä/k.osa: Haikola
tyyppi: uskonnon harjoittaminen
ajoitus: 1809-1863
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vuonna 1861 valmistunut kirkko on rakennettu Haikolankylän Jussinpekanmäelle. Se on puinen harjakattoinen ristikirkko, jonka pitkässä keskivarressa on kirkon suorakaiteen muotoinen terävä torni, jossa on kaksi kelloa. Tornin korkeus on 36,5 metriä. Toisessa päässä pitkää vartta on muuta kirkkoa kapeampi sakaristo. Sakariston kanssa pituutta kirkolla on yhteensä 46 metriä. Kirkon katsotaan kuuluvan pitkäkirkkojen ryhmään sen keskivarren pituuden takia. Keskivarteen liittyvät lyhyemmät ristivarret. Kirkko on keltaisilla vaakalaudoilla vuorattu ja siinä on tummanpunaiset nurkkalaudat ja räystäslaudat, ikkunanpuitteet sekä seinien ristikkorakenteet.

Kirkonmäen (Kirkkokankaan) kokonaisuuteen kuuluvat vanha hautausmaa, pappila ja lainamakasiini.

historia:

Sievin nykyinen kirkko on neljäs Sieviin rakennettu kirkko. Edelliset kirkot rakennettiin nykyisen Vanhankirkon seudulle entiseen Sievin kylään. Neljäs kirkko kuitenkin rakennettiin Jussinpekanmäelle nykyisen Sievin keskustan lähistölle useiden kiistojen jälkeen. Kirkon piirustukset laati lääninarkkitehti Ludvig Isak Lindqvist ja rakennusmestarina toimi haapajärveläinen Mikko Karjalahti. Kirkko valmistui vuonna 1861 ja tyyllisesti kirkko kuuluu Lindqvistin uusgotiikkaa edustaviin kirkkoihin.

Kirkkoa on historiansa aikana useaan kertaan kunnostettu. Vuonna 1874 tehtiin kirkkoon ulkovuoraus ja kaksi vuotta myöhemmin se maalattiin sisältä. 1880-luvulla uusittiin katto ja korjattiin tapuli. Vuonna 1947 tehtiin peruskorjaus ja vuonna 1969 asennettiin keskuslämmitys. Nykyinen maalaus on vuodelta 1979 ja siinä on pyritty alkuperäisiin väreihin. Vuoden 1947 korjauksessa muutettiin kirkon altaria ja kirkonpenkkejä. Nykyisin sisätiloja on pyritty palauttamaan.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S, T, I

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Ruuttula-Vasari, Anne. 1933. Sievistä sommaan näköön, kustantanut Sievin kunta, Sievin seurakunta, Sievi-Seura ry. Ylivieska.

<"www.kirjastovirma.net/kirkot/sievi"> (Luettu 9.7.2013)

<"<http://museot.keski-pohjanmaa.fi/sievi/perintoa.htm>"> (Luettu 9.7.2013)

Tuomi, Veli. 2013. Haastattelu 5.7.2013

kohteen nimi: **Sievin kotiseutumuseo (Lainamakasiini)**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-402-134-3

kylä/k.osa: Haikola

tyyppi: kulttuuri

ajoitus: 1864-1917

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kohteen sisältämät rakennukset: Museomakasiini;

kuvas:

Alkuperäisellä arvokkaalla paikallaan oleva entinen lainajvämakasiini vuodelta 1865 kertoo kotiseutumuseona paikkakunnan historiasta. Makasiini sijaitsee kylän vanhan, kiemurtelevan raitin varrella melko korkealla kirkonmäellä. Takana on pientaloja sekä terveyskeskus, kirkon ja makasiinin välissä on seurakuntatalo, lähistöllä kasvaa mäntyjä, ympärillä nurmikkoo. Yhdessä kirkko ja lainajvämakasiini muodostavat erityisen näyttävän kokonaisuuden. Makasiinin edestä avautuu eheä näkymä vanhalle hautausmaalle sekä alas pappilan pihapiiriin.

historia:

Entinen lainajvämakasiini muutettiin kotiseutumuseoksi 1979 ja museo on ollut avoinna 1986 lähtien. Tätä ennen makasiini oli manttaalikunnan omistuksessa. Viereinen Sievin kirkko on rakennettu vain muutamaa vuotta makasiinia aiemmin, vuonna 1861.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1-3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisu 16. Museovirasto, Ympäristöministeriö 1993

Sari Alajoki, Petri Salo: Kirkoilta kareille. Ylivieskan seutukunnan kulttuuriympäristöstä. Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen julkaisu 22, 2005

Pohjois-Pohjanmaan museot, toim. Terttu Pellikka, Pohjois-Pohjanmaan museo 1987

Museoita Pohjois-Pohjanmaalla, toim. Päivi Haapasaari, Pohjois-Pohjanmaan museo 2002

Pohjois-Pohjanmaan museon maakunnallisen museotyön arkisto, jossa mm. rakennuspiirustuksia

Suullista tietoa antanut Erna Hilli 13.6.2006

kohteen nimi: **Sievin pappila**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-402-13-47
kylä/k.osa: Haikola
tyyppi: uskonnon harjoittaminen
ajoitus: 1809-1863
ajoitusselite: 1863
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Sievin kirkosta etelään päin sijaitseva Sievin pappila palvelee nykyisin kirkkoherranvirastona. Pihaa rajaa pappilan lisäksi nykyisin päiväkotikäytössä oleva vanha väentupa ja neljäosainen puoji-rakennus. Pihapiiriin kuuluu myös koilliseen jäävä suurikokoinen punamullattu jyvääitta sekä väentuvan takana sementtitiilinen 1920-luvun navetta. Pihapiiri on harvinaisen ehjä ja sen avoimelta sivulta aukeaa suora rikkumatyon näkymä kirkolle. Pappila tukee koko Sievin kirkon ympäristön kokonaisuutta. Kokonaisuus asettuu miellyttävään maastoon mäntykankaiselle kirkonmäelle kuivatetun Evijärven laitaan.

Vaakalaudoitettua harjakattoista virkataloa on 1950-luvulla ajan mukaan muokattu pihaan päin massiivisella rapatulla arkistosiivellä, josta sisäpihan puolelta sisään rakennukseen vie kaksi ovea. Pappilan vanha kaunis suuri-ikkunainen mutterikuisti on purettu ja korvattu uudella sisäänkäynnillä. Ikkunat on vaihdettu samaan aikaan ja niiden jaotus on jälleenrakennuskaudelle tyypillinen, joskin aukotuksen suhteet ovat säilyneet. Rakennus on suurista muutoksista huolimatta säilynyt suhteikkaana ja kauniina maisemassa. Sen leveä vaakaponttilauditus, alaosaltaan kiviladontaa jäljittelevät nurkkapilasterit, porrastetut räystäät sekä kissanpenkit ovat tärkeitä säilyneitä yksityiskohtia. Rakennus näkyy puistomaisen rinteisen pihan läpi Kokkolantielle.

Pappilan viereinen neliosainen puoji on pitkälti säilynyt alkuperäisessä asussaan. Punamullalla maalatussa aitassa on luonnonkivijalka. Aitan neljään osaan jakavat pystyhirret sekä kulmahirret ovat maalattu valkoisiksi. Katolla on huopakate. Aitassa huomiota kiinnittävät etenkin kauniit kalanruotokuvioiset ovet.

Vanha väentupa on - pappilan kaltaisesti - väriltään keltainen. Alkuperäinen väri on kuitenkin ollut mitä ilmeisimmin punamulta. Talon hirret on vuorattu vaakalaudoin ja rakennuksessa on huopakate. Ikkunaruutujako on väentuvassa on säilytetty todennäköisesti alkuperäisen kaltaisena. Sisääntulon avokatos on lisätty oven yläpuolelle myöhemmin. Sisällä väentuvassa on ollut aikoineen tupa, päätupa, kolme kamaria sekä kylmäkamari.

Pihan ulkopuolella oleva aitta on erinomaisessa kunnossa. Rakennuksessa on luonnonkiviperustus ja alkuperäinen ovi. Oven yläpuolella on kuusikulmainen säteittäin ruutuihin jaettu ikkuna. Rakennuksen sivuilla on kaarelliset ikkunat. Jyvääitta on katettu huovalla.

historia:

Viimeisin Sievin pappila rakennettiin Sievin neljännen kirkon rakentamisen yhteydessä ja se on valmistunut niin ikään vuonna 1861, samana vuonna kuin kirkkokin. Pappila ja kirkon paikasta oli ennen tätä pitkään kiisteltu: rakentaako kirkko vanhan kirkon paikalle Sievin kylään vai tuodako kirkko lähemmäs Sievin suurinta osaa asukkaista. Lopulta kirkko sai paikkansa Jussinpekanmäeltä, ja pappila mäen alapuolelta, kirkon eteläpuolelta. Vuonna 1955 pappilassa tehtiin täydellinen remontti. Tällöin rakennukseen tehtiin laajennukset arkistoineen ja eteisineen, ikkunat ja ulkokuori uusittiin sekä asennettiin keskuslämmitys. Nykyisin pappila toimii kirkkoherranvirastona

Väentupa on vuodelta 1864 ja nykyisin siinä on päiväkotit. Väentuvassa on asunut torppariperhe, 1940-luvulla

siinä lisäksi majoitettiin sotaevakoita, ja siinä on ollut sakraalitila joillekin kirkon menoille. Jyväaitta, johon kerättiin papin kymmenykset, on vuodelta 1866. Se on ollut käytössä myös museona 50–60-luvulla ennen kuin museo siirtyi lainajyvämakasiiniin. Nykyisin siinä on pidetty kesäkahvilaa. Vuonna 1938 rakennettu navetassa oli käyttöaikanaan niin lehmiä, lampaita että hevosia.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Ruuttula-Vasari, Anne. 1933. Sievistä sommaan näköön, kustantanut Sievin kunta, Sievin seurakunta, Sievi-Seura ry. Ylivieska.

Tuomi, Veli. 2013. Haastattelu 5.7.2013

kohteen nimi: **Sievin uusi kirkkopuisto, hautausmaat ja ruumishuone**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-402-134-3
kylä/k.osa: Haikola
tyyppi: puistot
ajoitus: ei määritelty
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Sievin kuntaan kuuluu paikkakunnan kirkonkylä ja sen pienemmät sivukylät. Sieviä voi luonnehtia, että se on jakaantunut useampaan eri osaan, koska sivukylillä on korkea asema kunnan rakenteessa. Kirkko hautausmaineen sijaitsee Sievin kirkonkylällä, jonka läpi kulkee kantatie 28. Kantatie jakaa Sievin maaston, sillä tien pohjoispuolella on laidun sekä viljelyalueita ja eteläpuolella metsää. Kirkko ympäristö on aivan kantatie 28:n tuntumassa sen pohjoispuolella. Sievin keskustan pohjoispuolella peltojen keskellä virtaa Vääräjoki. Maastossa on paljon korkeusvaihteluja, joiden seassa on laajoja ja tasaisia viljelyaloja. Niiden väliin jää useissa paikoissa mäkisiä metsäsaarekkeita.

Kirkkopuisto ja hautausmaat on sijoitettu jyrkkärinteisen mäen ympärille, jossa kirkko sijaitsee korkeimmalla kohdalla ja hautausmaat sen molemminpuolisilla rinteillä. Niitä kutsutaan tienpuolen ja järvenpuolen hautausmaiksi. Kirkon pihapiirissä ovat myös seurakuntatalo ja kotiseutumuseo. Näillä kaikilla on yhteinen parkkeerausalue, joka sijaitsee kirkon lounaispuolella. Kirkon luoteispuoleisen seinustan vierellä on sankarihautausmaa, joka on reunustettu metsän puolelta kiviaidalla. Aidan avulla sankarihautausmaa muodostuu omaksi tasanteeksi. Sankarimuistomerkki on yhdistetty kiviaitaan. Kirkon lounaispuolella on vanhin sankarihautapaikka, jonka keskellä on pylväsmäinen muistomerkki. Sen ympärillä kasvaa muutamia perennoja ja vieressä vanha ja kookas kuusi. Kirkon eteläpuoleiseen osaan on sisäänkäyntien yhteydessä sorakäytävät. Ne ovat suoria ja muodostavat kirkon eteen kolmiomaisen muodon. Kirkon ja seurakuntakodin välistä kulkee suora soratie tienpuolenhautausmaalle. Soratien ja kirkkoon johtavan käytävän ja aukion väliin jää nurmialue omaksi saarekkeekseen, jonka keskellä on vanhempi sankarihautamuistomerkki ja kuusi. Seurakuntakodin pihalla on omat istutuksensa, mutta muutoin alueella niitä on vähän. Nurmipohja on vallitseva. Pohjoisenpuolen sisäänkäyntiin ei ole sorakäytävää, vaan kirkon pohjoisosa on kauttaaltaan nurmikkona. Vaikutelma on pelkistetty ja avara. Aluetta kehystää kirkon takana avautuva havupuuvaltainen metsä.

Järvenpuolen hautausmaa sijaitsee kirkon ja seurakuntakodin välistä johtavan soratien päässä rinteiden alapuolella. Sitä rajaa soratie ja vieressä oleva pelto, johon paikoitellen pilkistää suora näkymä. Alue on vinoneliön muotoinen ja maasto on peltoon päin loivasti kalteva. Jyrkimmät maaston kallistumat ovat pääsisäänkäynnin läheisyydessä. Hautausmaa on rajattu kivimuurilla ja aluetta halkoo huoltorakennuksesta lähtevä pääkäytävä, jonka varrella on useampia pieniä polkuja hautapaikkojen riveissä. Käytävä ei ole selkeässä muodossa ja kulkuväylissä tuntuu puuttuvan yhtenäinen linja. Polut ovat syntyneen kulkemisen mukaan vuosien varrella. Hautausmaalle on kaksi sisäänkäyntiä. Suuremmasta sisäänkäynnistä johtaa hautausmaan pääkäytävä ja pienemmän kapeampi yhtyy pääkäytävään. Portin vierellä on hautausmaan ruumishuone ja tien toisella puolella on huoltorakennus.

Tienpuolen hautausmaa sijaitsee Haikolantien, Pekantien ja Kirkkotien rajaamalla alueella Sievin keskustan lähellä. Se on kirkkoa vastapäätä Haikolantien toisella puolella. Hautausmaa on korkealla kumpareella, jossa korkein kohta on Haikolantien vieressä olevan huoltorakennuksen/ ruumishuoneen ympärillä. Siitä lähtee pieni selänne, josta rinteet laskevat hautausmaan reunoja kohti. Hautausmaa muistuttaa kolmion muotoa ja sitä halkoo kaksi risteävää pääkäytävää sekä rinteiden alapuolella oleva käytävä. Jokaisesta hautarivistä kulkee polku, joka yhdistyy parkkipaikalta tämän poikittain halkovan pääkäytävän kanssa. Maastonmuotojen ja kasvillisuuden vuoksi rakenne ei vaikuta korttelimaiselta vaan lähinnä luonnonpuistolta. Rinteillä paikoilla haudat on muodostettu pieniksi tasanteiksi.

Rakennetut elementit:

Kirkkopuisto:

- Kirkko
 - Sankarihautausmaan muistomerkki
 - Sankarivainajien muistomerkki, johon kuuluu korotettu reunakiveys ja porras
 - Sankarihautausmaan kivimuuri
 - Sorapintaiset käytävät ja parkkialue
 - Kiviporras sankarihautausmaan vierellä, josta lähtee polku rinteeseen alapuolella olevaan leikkipuistoon. Kiviportaavat ovat maan peittämät
- Rakenteet hyväkuntoiset. Jotkut kivipinnat sammaloituneet. Käytävien linjat pysyneet selkeinä.

Järvenpuolen hautausmaa:

- Ruumishuone, siisti ulkoasu
- Huoltorakennus, siisti ulkoasu
- Kivimuuri, pääportin vieressä sortuma, sammaloitunut
- Kivimuurissa olevat kaksi rautaporttia, hyväkuntoiset
- Ruumishuoneen edessä matala mukulakivistä rakennettu aitaus, jossa hautapaikkoja, kasvillisuuden valtaamaa
- Hiekkakäytävä, epäselvästi rajautunut ja paikoin heinittynyt

Tienpuolen hautausmaa:

- Ruumishuone, vanha hirsirakennus on v. 1866 rakennettu ja sijaitsee hautausmaan portin pielessä, hyväkuntoinen
- Muualle haudattujen ja syntymättömien lasten muistomerkki
- Nälkävuosien uhrien muistomerkki
- Puuaita, jonka yhteydessä kolme rautaporttia, hyväkuntoinen ja suora
- Sorapintaiset käytävät paikoitellen nurmettuneet ja hiekoittuneet

Suojelutilanne: Kirkko on kirkkolain nojalla suojeltu.

historia:

Sievin kirkko on otettu käyttöön v. 1862 ja sen piirustukset on laatinut lääninarkkitehti L.I.Lindqvist. Haapajärvinen Mikko Karjanlahti toimi tuolloin rakennusmestarina. Kirkko on ensimmäinen Sievin Pekanmäellä. Rakennus on muodoltaan ristikirkko, jonka keskivarren toisessa päässä on torni. Kirkko sijaitsee Sievin korkeimmalla mäellä.

Vuodesta 1938 lähtien Sievissä on ollut kolme hautausmaata. Uuden kirkon yhteydessä olevat hautausmaat ovat kirkonmäen molemmilla puolin rinnettä. Tienvierihautausmaa, joka on perustettu ensimmäisenä uuden kirkon hautausmaaksi Pekanmäelle, oli pitkään käyttämättömänä, mutta se on otettu uudelleen hautausmaaksi v. 1921. Laajennuksia siihen on tehty v. 1945. 1920 – luvulla hautausmaan ympärille päätettiin rakentaa kuusaita. Toinen Pekanmäellä oleva hautausmaa on järvihautausmaa. Se on vihitty käyttöön v. 1890.

Sankarihautausmaan hanke on lähtenyt liikkeelle Suojeluskunnan aloitteesta Vapaussodan jälkeen v. 1918. Sankarihautausmaaksi ja muistomerkkien paikaksi valittiin kirkon edustalla olevan tasanteen, jota kunnostettiin v. 1921 talkoilla. Hautamuistomerkki esittää poistuvaa soturia ja se pystytettiin samana vuonna. Talvisodan jälkeen tarvittiin edelleen hautapaikkoja kaatuneille sotilaille ja siihen tarkoitukseen otettiin käyttöön uusi tila kirkon eteläisen oven vierestä v. 1939. Seuraavana vuonna seurakunnalla oli tarkoitus hankkia muistomerkki sankarivainajille, mutta hanketta jouduttiin lykkäämään. Jatkosota toi lisää kaatuneita sankarihautausmaalle ja tuolloin heille pystytettiin valkoiset ristit. Sodan jatkuessa aluetta laajennettiin, jolloin 1944 hautausmaalle tuotiin lisää täytemaata. Siellä lepää 162 Sieviläistä sankarivainajaa. Sodan jälkeen lopulta päätettiin hankkia muistomerkki ja Ilmari Wirkkala suunnitteli sankarihautamaan tasoittamisen, nurmikot ja kiviaidan alueen ympärille. Puset hautaristit vaihdettiin kivilaattoihin. Hautakiviin on myöhemmin maalattu valkoinen pohja, jotta kohokirjaimet erottuisivat tummina paremmin.

arviointi:

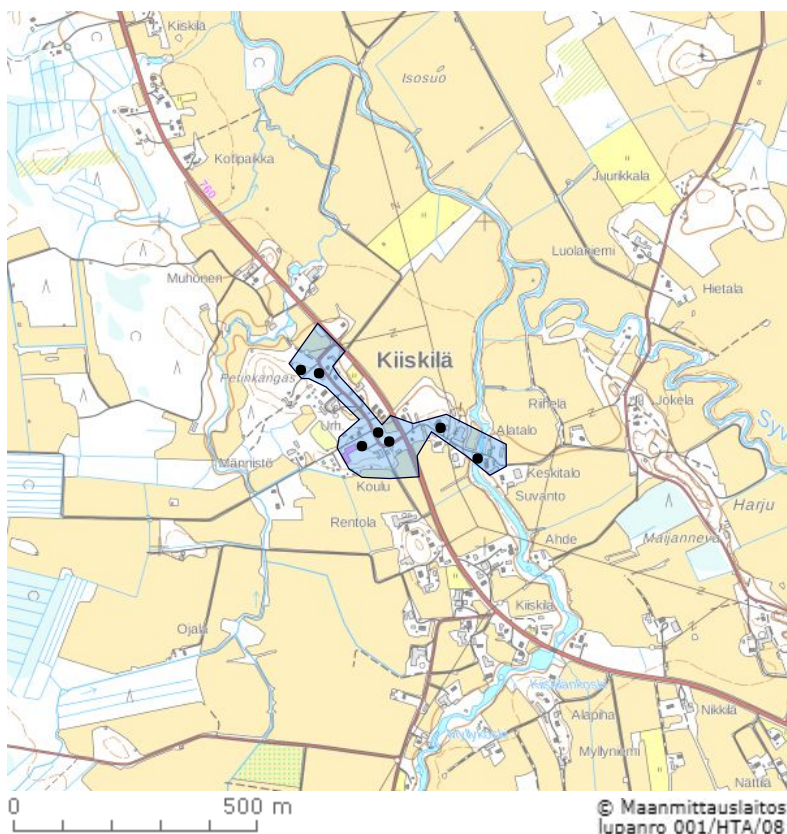
MRKY 15: H, R, M, Ht, I

lähteet:

Sievistä sommaan näköön: Sievin historiaa 1993 Sievin kunta.

Hannula, I. 1995. Kala- ja Pyhäjokilaakson kirkot. Ylivieska: Viestimix.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet: Osa 3. 1993. Oulu: Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto julkaisu A:117.

alueen nimi: **Kiiskilä**
 pääas. kunta: Sievi
 pääas. kylä/k.osa: Kiiskilä
 tyyppi: kyläympäristö
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Anttila
 Kangaskosken talo ja mylly
 Kiiskilän koulu
 Nuorisoseuran talo
 Osuuskauppa
 Sarkkinen ja Keskitalo
 Työväentalo ja Kiiskilän kaupparakennukset

kuvaus:

Saman kylätien varteen kaupparakennukset sekä työväentalo muodostavat kyläkeskuksen tiheän ja eheän kokonaisuuden. Hieman etäämmällä Kiiskilänkylätien varrella sijaitsee SOK:n edustava osuuskauppa sekä nuorisoseuran talo. Suullisen tiedon mukaan kylällä on värikäs poliittinen historia. Kiiskilän työväentalo muodostaa parin ja portin Kiiskilänkyläntielle yhdessä viereisen kyläkaupan kanssa.

Mäen harjalla kylän keskellä seisova Jugend-vaikutteinen vanha koulurakennus toimii kylän maamerkinä. Koulua vastapäätä sijaitsee Anttila. Hieman etäämmällä Passojantien vaihtuvalla kylänraitilla vääräjoen läheisyydessä on kolme vanhaa pihapiiriä komeine päärakennuksineen: Sarkkinen, Keskitalo ja Kangaskoski. Joen partaalla seisoo talojen yhteinen mylly.

kohteen nimi: **Anttila**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 716-405-1-18
kylä/k.osa: Kiiskilä
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kuvaus:

Pieni kaksikerroksinen, 1920-luvun alussa rakennettu asuintalo, joka poikkeaa erikoisen kattorakenteensa ja lukuisten suurikokoisten ikkunoidensa takia muista samanikäisistä Sievin rakennuksista.

Vuonna 1922 tai 1923 rakennetun talon suunnitteli vankilassa itselleen Nestori Anttila. Siinä on satulakatto, jonka puhkaisee kaksi poikkipäätyä ja alempana oleva kuisti. Talossa on erikoisen paljon moniruutuisia ikkunoita, joiden vuorilaudat on koristeltu sinisin ja punaisin koristeleikkauksin. Alakerrassa on kaksi kamaria ja tupa, yläkerrassa kaksi kamaria.

arviointi:

MRKY 15: R, M

kohteen nimi: **Kangaskosken talo ja mylly**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-405-1-56

kylä/k.osa: Kiiskilä

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1864-1917

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vuonna 1874 rakennettu suuri asuinrakennus, joka on kunnostettu 1890-luvulla (mm. ikkunat uusittu). Kuisti on lisätty myöhemmin, ulkolaudoitus 1900-luvun alussa. Riihi on mahdollisesti vuosisadan vaihteessa rakennettu ns. luuvariihi.

Rakennuksella on maisemallista merkittävyyttä, sillä se sijaitsee Kiiskilässä asutusmäen laidalla. Merkittävään kokonaisuuteen liittyvät Sarkkisen (Alatalon) ja Keskitalon pihapiirit Vääräjoen toisella puolella. Talolle kuuluu Kangaskosken mylly, suuri toimintansa lopettanut vesimyllyrakennus 1880-luvulta.

historia:

Omistajan isä syntyi 1898, ja kerrotaan että tuolloin Kangaskosken (aiemmin Koski) talo oli "nurkkakivillä, ja lampaat talon alla". Kookasta taloa on korotettu ja nykyinen omistaja kertoo löytäneensä harjahirren päältä kaksi puumerkkiä, hakaristikuvion sekä luvun 1827.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Kiiskilän koulu**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-405-21-7
kylä/k.osa: Kiiskilä
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Maiseman korkeimmalla paikalla kyläkuvan kannalta keskeisellä paikalla sijaitseva kaunis, kansallisromanttisin piirtein koristeltu edustava koulu. Pihapiiriin on 2010-luvulla liikuntasalin yhteyteen rakennettu uusi koulu, joka on yksi viimeisistä Sievin kyläkouluista.

Rakennus on Sievin kunnan toiseksi vanhin koulurakennus vuodelta 1907, sen on suunnitellut ja rakentanut kylän oma rakennusmestari Heikki Viia. Rakennus poikkeaa pohjakaavaltaan ja kansallisromanttisilta päätykoristeiltaan muista sieviläisistä koulurakennuksista. Koulu on rakennettu keskelle Kiiskilänkylää, kauppias Vilho Pirttiojan lahjoittamalle tontille. Toisen 1920-luvulla tehdyn kuistin ikkunoiden vuorilautojen koristelu poikkeaa rakennuksen muiden ikkunoiden vuorilautoista.

Koulua vastapäätä sijaitsee Anttila. Saman kylätien varteen kaupparakennukset sekä työväentalo muodostavat kyläkeskuksen tiheän ja eheän kokonaisuuden. Hieman etäämmällä Kiiskilänkylätien varrella sijaitsee SOK:n edustava osuuskauppa sekä nuorisoseuran talo. Suullisen tiedon mukaan kylällä on värikäs poliittinen historia.

historia:

Alkuperäisten piirustusten uusrenessanssivaikutteet ovat vaihtuneet jugendin sävyttämään klassismiin vuonna 1907 valmistuneessa, kauniissa Kiiskilän koulussa. Piirustukset laati ja koulun rakensi kylän oma rakennusmestari Heikki Wija (1871-1959). Koulu vuorattiin vuonna 1923. Ahjolaksi nimetty koulu valmistui kauppias Pirttiojan lahjoittamalle maalle. Koulun pihaan on tehty lisätilaa vuonna 1953, samalla kun vanhempi osa peruskorjattiin. 1953 rakennetusta osasta on jäljellä liikuntasali. 2010-luvulla pihaan on valmistunut uusi koulu.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, T

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Nuorisoseuran talo**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-405-7-14

kylä/k.osa: Kiiskilä

tyyppi: kulttuuri

ajoitus: ei määritelty

arvottaminen: paikallisesti arvokas

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

kohteen nimi: **Osuuskauppa**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-405-40-28
kylä/k.osa: Kiiskilä
tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti
ajoitus: 1945-1974
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kiiskilänkylän tiiviin kyläkesittymän laidalla Kiiskilänkyläntiellä sijaitseva osuuskaupan rakennus edustaa hyvin maaseudulle toteutettua kaupparakennusten funkkista. Pitkänomainen jälleenrakennuskauden kyläkauppa koostuu pulpettikattoisesta ja suuri-ikkunaisesta kauppaosasta sekä siihen virtaviivaisesti liittyvästä satulakattoisesta varastosiivestä. Rakennus on hyvässä kunnossa, ainoastaan lastauslaituri on purettu. Näyteikkuinoiden päälle sijoittuva lipa sekä sen yllä pyöreä ikkuna terästävät sommitelmaa.

Rakennuksen taka-alalla on hirsipintainen Kiiskilän nuorisoseurantalo. Saman kylätien varressa sijaitsevat koulu, kaupparakennukset sekä työväentalo muodostavat kyläkeskuksen tiheän ja eheän kokonaisuuden. Suullisen tiedon mukaan kylällä on värikäs poliittinen historia.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

kohteen nimi: **Sarkkinen ja Keskitalo**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-405-1-42?

kylä/k.osa: Kiiskilä

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1722-1808

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Keskitalo ja Sarkkinen pihapiireineen muodostavat näyttävän kokonaisuuden Kiiskilään Passojantielle Vääräjoen varteen sillan kupeeseen. Sillan toisella puolella rannassa on vesimylly, jonka koneisto on tallella.

Sarkkisen pääarakennuksessa on porrastettu räystäs, joka päättyy kissanpenkkeihin sekä komea kaksikerroksinen kuisti. Kuistin paripeiliovien päällä ja vierillä on ikkunarivit, joita ylhäältä yhdistää profiloitu vuorilauta. Ikkunat ovat T-karmilliset ja niiden vuorilaudat hillitysti koristellut. Päädyssä on puolikaaren muotoinen ristikoitu ikkuna. Keskitalon päärakennus on vaatimattomampi, mutta sekin on komea perinteinen 1900-luvun alun maatilan päärakennus.

Sarkkisen piha muodostaa kolmen kantin kokonaisuuden korkealla paikalla joen suuntaisesti sijaitsevan päärakennuksen, vastapäisen navetan ja viereisen luhtiaitan kanssa. Toisella puolella tietä sijaitsee Keskitalon päärakennus vastaparinaan neliosainen luhtiaitta. Sarkkisen komea luhtiaitta on mahdollisesti 1700-luvulta. Luhti on mainittu seutukaavaliiton julkaisussa 1993. Aitan huopakate on uusittu 2002. Navetta on sementtitiilinen, todennäköisesti 1920-luvulta. Keskitalon pihassa on taka-alalla uudempi, käytössä oleva navetta sekä persoonallinen aumakattoinen aitta.

historia:

Talo on ollut asuttuna ainakin noin vuodesta 1870, jonka tienoilla Jouko Sarkkisen äidin isän isä muutti paikalle Alajärven Paalijärven kylästä. Tämän poika Kusti Koski syntyi talossa 1884. Talo siirtyi suvulta toisille omistajille. Kusti lähti Amerikkaan, missä viipyi kahdeksan vuotta. Palatessaan vuonna 1913 hänellä oli päämääränään palauttaa talo omistukseensa. Kusti meni naimisiin vuonna 1914. Hän ehti ostaa ja myydä kolme taloa, ostaa sitten neljännen ja viidennen ja loppujen lopuksi vaihtaa kaksi viimeistä vanhaan kotitilaansa. Hän teki taloon suuren remontin, tuolloin taloon tehtiin lautavuori. Toinen isompi kunnostustyö on 1950-luvulta. Tuolloin tehtiin sisäpintoihin uudistuksia. Myöhemmin on ainakin maitokamarin lattiaa uusittu. Tuvassa on jäljellä kirveellä veistettyä puolipyöreää lattiapuuta. Talossa on yli kaksi metriä syvät, laajat kellarit.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Työväentalo ja Kiiskilän kaupparakennukset**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-405-1-67

kylä/k.osa: Kiiskilä

tyyppi: kulttuuri

ajoitus: 1918-1944

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Samana kylätien varressa sijaitsevat kaupparakennukset sekä työväentalo muodostavat kyläkeskuksen tiheän ja eheän kokonaisuuden. Hieman etäämmällä Kiiskilänkylätien varrella sijaitsee SOK:n edustava osuuskauppa sekä nuorisoseuran talo. Suullisen tiedon mukaan kylällä on värikäs poliittinen historia.

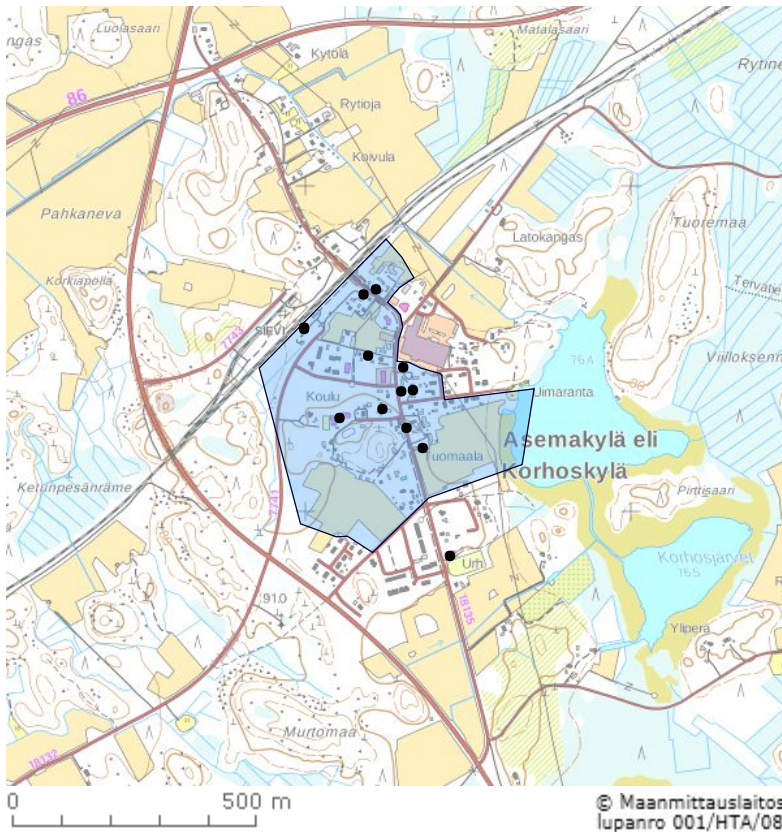
Työväentalo on rakennettu 1920-luvulla ja korjattu perusteellisesti 1980-luvulla. Rakennus muodostaa parin ja portin Kiiskilänkyläntielle yhdessä viereisen kyläkaupan kanssa. Molemmat rakennukset ovat satulakattoisia ja sijoittuvat poikittain loivaan rinteeseen. Rakennusten taakse jää vaatimattomampi mutta kuuluisa vanha kyläkauppa, josta 2000-luvulla vielä toimiessaan saattoi löytää valikoimaa aina 1960-luvun tuotteista asti.

arviointi:

MRKY 15: H, M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

alueen nimi: **Korhoskylä (Asemakylä) (RKY 2009)**

pääas. kunta: Sievi

pääas. kylä/k.osa: Kukkakylä

tyyppi: kyläympäristö

arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Jyrylä

Kauppala

Korhonen (Tuomaala)

Korhosen koulu

Nummela

Rautatieasema

Rintelä

Ritola

Rukoushuone

Sairaan kauppatalo

Sievin Lyly

Sievin rautatieaseman puisto

Ylitalo ja Kiviluoto (Korhonen), Asemakylä

kuvaus:

Sievin Korhoskylä on hyvin säilynyt sekä kylärakenteensa, sitä ympäröivän maiseman että rakennuskantansa osalta.

Korhoskylän eli Asemakylän rungon muodostaa vanha maantie ja sen vaikutuspiiriin sijoittunut rakennuskanta. Kylän vanhinta kerrostumaa edustaa Korhosen pihapiiri, joka muodostuu Ylitalon ja Järvirannan rekisteritiloista. Tien toisella puolen on Kiviluodon pihapiiri. Oulu-Seinäjoki-radan rautatieasema ympäristöineen 1880-luvulta on puolestaan antanut kylälle toisen nimen ja vaikuttanut erilaisten palveluiden rakentumiseen kylätien varteen.

Ylitalon ja Järvirannan rakennukset muodostavat umpipihan, jossa on kaksi asuinrakennusta, pitkä aittarivi, talli ja

kaksi liiteriä, navetta sijaitsee pihapiirin ulkopuolella. Pihapiirin pohjoissivulla sijaitsevan Järvirannan asuinrakennuksen vanhimmat osat ovat mahdollisesti 1600-luvulta. Kivirannan pihassa on kaksi asuinrakennusta, joissa on toiminut mm. kauppa ja majatalo. Lisäksi pihassa on kellari ja liiteri sekä tien suuntainen navetta.

Eheät pihapiirit sijoittuvat molemmin puolin Korhoskyläntietä ja niiden päärakennukset tukeutuvat tiiviisti kiinni kylänraittiin. Vierestä lähtee Koulukatu Sievin vanhimmalle, vuonna 1896 rakennetulle koulurakennukselle. Naapureissa on Korhosen kantatila, nykyisin nimeltään Tuomaala, sekä eheänä säilynyt Rintelän piha.

Sievin rautatieasema on rakennettu pysäkin tyyppipiirustusten mukaan 1884-1886 ja laajennettu poikkipäädellä 1908 (B. Granholm). Asemapäällikkö Mäkeläisen 1921 rakennuttama kaksikerroksinen asuinrakennus noudattaa asemarakennuksen arkkitehtuuria. Kylän sievä taitekattoinen rukoushuone on luultavasti myös saanut vaikutteita asema-arkkitehtuurista.

Kylän vanhoista kauppataloista on kylätien varrella vielä mm. Sairasen uusrenessanssityylinen kauppahuone sekä Kauppala.

historia:

Korhoskylän ensimmäiset tilalliset 1660-luvulla olivat Korhosia. Vanha Korhosen tila jaettiin Ylitaloksi ja Järvirannaksi. 1800-luvun lopulla Ylitalosta erotettiin vuokratila, Kiviluoto.

Oulu-Seinäjoki-radan (1886) ja rautatieaseman tulo vilkastutti Korhoskylää, jota ruvettiin kutsumaan Asemakyläksi. Rautatien vaikutuksesta asemakylästä muotoutui vilkas kylä, missä kuljetettiin puutavaraa ja rahtia. Kylälle syntyi mm. kauppahuoneita ja majoitusliikkeitä.

lähteet:

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4363

kohteen nimi: **Jyrylä**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-2-133
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: ei määritelty
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Korhoskylän keskelle kiinni kylänraittiin tukeutuva taitekettoinen Jyrylä on kyläkuvallisesti tärkeä.

arviointi:

MRKY 15: H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

kohteen nimi: **Kauppala**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-2-72
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1898
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Korhoskylään porttimaisesti kiinni kylänraittiin Sairasen kauppatalon kanssa vastakkain tukeutuva Kauppala on kyläkuvallisesti tärkeä.

Kauppala on komea satulakattoinen pohjalainen kauppiastalo. Se seisoo rinteessä korkealla paikalla rautatien alikulun reunalla. Rakennuksen julkisivussa on poikkeuksellisen hienot uusrenessanssivaikutteiset nikkarityyliset koristelut, jaoteltu vuoraus, t-karmilliset ikkunat ja hyvin säilynyt kuisti. Pihaan kuuluu toinen pienempi tupa sekä pitkä puoji-ravastorakennus.

historia:

Päärakennuksen toi ja pystytti paikalle Kiiskilästä 1898 kauppias Vilho Pirttioja, ja alkuaikoina siinä toimi maatalouden lisäksi myös kauppa. Kiiskilässä rakennus tunnettiin Pennalan talona. Hirsikehän alkuperäinen ikä ei ole tiedossa.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S, T

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001. Laukka, Janne.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993

kohteen nimi: **Korhonen (Tuomaala)**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-406-97-14

kylä/k.osa: Kukonkylä

tyyppi: asuinrakentaminen

ajoitus: 1864-1917

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kievarina ja käräjätalona toiminut Korhonen on kylän kantataloja, joista Ylitalo ja Kiviniemi on lohkaistu. Pihapiiri on ollut aiemmin umpinainen neliöpiha. Valtakunnallisesti merkittävän Ylitalon pihapiirin päärakennus on siirretty Korhosesta 1840-luvulla. Rakennus muodostaa nykyisin kokonaisuuden sen läheisyydessä olevien Ylitalon, Järvirannan ja Kiviluodon pihapiirien kanssa. Talosta avautuu maisema järvelle.

Korhosen (Tuomaalan) päärakennus on komea pohjalainen maatalan päärakennus 1900-luvun vaihteen asussa. Rakennuksessa on porakiviperusta ja t-karmilliset ikkunat sekä satulakattoinen kuisti ristikoiduin ikkunoin.

historia:

Alun perin pihapiirissä on harjoitettu kievaritoimintaa. 1900 –1920 lukujen tienoilla talo toimi käräjätalona, ja siellä on istuttu käräjiä vuorotellen Ylivieskan kanssa. Talosta tuli kyytiasema, jossa Pohjanmaan radalle ympäristön kunnista pyrkivät matkalaiset saattoivat yöpyä. Tämä toiminta loppui Savon radan valmistumiseen, kun liikenne väheni.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

kohteen nimi: **Korhosen koulu**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-2-8
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Korhosen koulu on Sievin ensimmäinen koulurakennus. 1896 rakennettu koulu on ollut alkuaan yksikerroksinen ja se on korotettu myöhemmin kaksikerroksiseksi. Kulmittain koulun suhteen on pihassa vuonna 1988 valmistunut liikuntahalli.

historia:

Koulun rakentaminen aloitettiin 1896. Talosta tuli noin 11x22- metrinen. Kuisti tehtiin vuorauksen aikaan neljän vuoden kuluttua koulun valmistumisesta. Lukuvuosi ehdittiin aloittaa Uudentalon uudessa, vastavalmistuneen talon tuvassa. Koulu muuttui yksityisestä kunnalliseksi 1921. Vuonna 1927 valmistui rakennuksen korotustyö.

Sieivistä sommaan näkköön –kirjassa on kuva Kukonkylän (Korhosen) koulusta vuodelta 1923. Kuvan rakennuksessa on kuusiruutuiset ikkunat ja keskellä runkoa, nykyisen kuistin kohdalla frontoni. Talo noudattaa nikkarityyliä. Päädyssä on uusgoottilaiset suippokärkiset yläikkunat. Vuoden 1927 korotuksen myötä rakennuksen ilme muuttui huomattavasti. Ulkoisesti koulun iästä kertovat rungon mitat sekä ulkovuorauksen muoto.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Nummela**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-1-224
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944
arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Sievin rautatieasema on rakennettu pysäkin tyyppipiirustusten mukaan 1884-1886 ja laajennettu poikkipäädylä 1908 (B. Granholm). Asemapäällikkö Mäkeläisen 1921 rakennuttama kaksikerroksinen asuinrakennus Korhostien varrella noudattaa asemarakennuksen arkkitehtuuria.

Kaksikerroksisessa hirsirunkoisessa rakennuksessa on ikkunan pielissä ja kuisteissa kauniit koristeleikkaukset. Rakennuksessa on taitekatto sekä keskelle runkoa sijoittuva poikkipääty Korhosenkadun puolella. Koristeellinen kuisti ja pääsisäänkäynti sijoittuvat poikkipäädyn juureen. Rakennuksen takasivulle on myöhemmin tehty erkkeriosa.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M ,S, T, I

lähteet:

Museovirasto. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Rky 2009. Haettu 18.9.2014.
http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4363

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Rautatieasema**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-2-12
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: liikenne
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1886
arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Runsain puuleikkauksin koristeltu pienehkö asemarakennus, jonka vanhin osa on rakennettu vuosina 1884-86 pysäkin tyyppipiirustusten perusteella. Vuonna 1908 sitä laajennettiin poikkipäädellä B. Granholmin laatimien suunnitelmien mukaan. Alueeseen liittyy miljööltään arvokas puisto, asuinrakennuksia piharakennuksineen sekä makasiinirakennuksia.

Sievin rautatieasema on Oulu – Kokkola välisen junaratayhteyden varrella. Sievin Korhoskylä keskittyy aseman eteläpuolelle. Ympäristö on maaseutumaista, jossa on laajoja peltoaloja ja metsäpalstoja. Ratapihan rakennuksia on jäljellä viisi. Asemaa vastapäätä, mutta hieman sen sivupuolella, on vanha ulkorakennus. Rautatieasemaa vastapäätä on vanha maakellari. Asemalle johtavalla väylällä on molemmalla puolella tietä vanhat pienet ulkokäymälät. Junaradan varrella asemarakennuksen vieressä on vanha lastausvarasto, jonka sisällä on ollut erikseen oma konttori asemarakennuksen ollessa vielä liikennekäytössä. Yleisen tien päätyttyä jatkuu kapeampi soratie jonkin matkaa radan suuntaisesti. Tien varrella on vanha ulkosauna. Radan toisella puolella on rautatieaseman vanha makasiini, joka on ollut varastona mm. KPO: lla ja Sievin Jalkineella.

historia:

Oulu-Seinäjoki-radon (1886) ja rautatieaseman tulo vilkastutti Korhoskylää, jota ruvettiin kutsumaan Asemakyläksi. Rautatien vaikutuksesta asemakylästä muotoutui vilkas kylä, missä kuljetettiin puutavaraa ja rahtia. Kylälle syntyi mm. kauppahuoneita ja majoitusliikkeitä.

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri. Museovirasto. Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. RKY 2009- Haettu 18.9.2014. http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4363
Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Rintelä**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-97-14
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1894
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Rintelän eheä pihapiiri sijoittuu keskeiselle paikalle Korhoskylää vastapäätä Kiviluodon pihaa. Kookkaassa pohjalaistalossa on Nivalassa paljon tavattu kahden kerroksen kaksoiskuisti ristikoiduin ikkunoin. Rakennukseen on palautettu sen alkuperäinen kuusiruutuinen ikkunajaotus.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

kohteen nimi: **Ritola**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-97-14
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1894
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kohteen nimi: **Rukoushuone**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-2-63
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: uskonnon harjoittaminen
ajoitus: ei määritelty
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Korhoskylän Rajavainiontielle pienen peltoaukean laitaan sijoittuva rukoushuone on sievä pieni taitekattoinen rakennus, jonka piirteissä on vaikutteita asema-arkkitehtuurista. Taitekattoisen, poikkipäädyllisen rakennuksen ikkunoissa on jugend-tyylinen kolmiosainen jaotus, jossa ikkunan ylä- ja alaosa on jaettu pieniin ruutuihin. Rakennus näkyy kauas Kauppakadulle asti.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

kohteen nimi: **Sairasen kauppatalo**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-406-2-17

kylä/k.osa: Kukonkylä

tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti

ajoitus: 1864-1917

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Korhoskylään porttimaisesti kiinni kylänraittiin Kauppalan kanssa vastakkain tukeutuva Sairasen kauppatalo on kyläkuvallisesti tärkeä.

Sairasen kauppatalo on komea satulakattoinen pohjalainen kauppiastalo. Se seisoo rinteessä korkealla paikalla rautatien alikulun reunalla. Rakennuksen julkisivussa on poikkeuksellisen hienot uusrenessanssivaikutteiset nikkarityyliset koristelut, jaoteltu vuoraus, osittain t-karmilliset ikkunat ja kaksi sisäänkäyntiä symmetrisesti Kauppakadun puoleisella julkisivulla. Kaupan paripeilioven molemmin puolin on harvinaiset kookkaat jugend tyyliset kauppaikkunat, joissa ikkunan ylä- ja alaosa on jaettu pieniin ruutuihin.

Kaupan toiminta on kestänyt 1970-luvulle saakka. Pihapiiriin kuuluu kauppatalon kanssa kantikkain seisova 1900-luvun alun satulakattoinen asuinrakennus sekä talousrakennuksia. Rakennusten vierestä lähtevälle lyhyelle Korhosenraitille sijoittuu tiivistä vanhaa rakennuskantaa sekä jälleenrakennuskauden pihapiirejä.

arviointi:

MRKY 15: R, M, H

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993

kohteen nimi: **Sievin Lyly**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-2-182
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: kulttuuri
ajoitus: 1945-1974
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kohteen nimi: **Sievin rautatieaseman puisto**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-406-2-12

kylä/k.osa: Kukonkylä

tyyppi: liikenne

ajoitus: ei määritelty

arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Sievin rautatieasema on Oulu – Kokkola välisen junaratayhteyden varrella. Sievin Korhoskylä keskittyy aseman eteläpuolelle. Ympäristö on maaseutumaista, jossa on laajoja peltoaloja ja metsäpalstoja. Seudulla on myös korkeusvaihteluita maastonmuodoissa. Lähistöllä kulkee myös risteäviä maanteitä.

Asemarakennus on junaradan vieressä. Asemaa vastapäätä, mutta hieman sen sivupuolella, on vanha ulkorakennus, joka on toiminut varastona. Rautatieasemaa vastapäätä on vanha maakellari. Asemalle johtavalla väylällä on molemmalla puolella tietä vanhat pienet ulko-WC:t. Junaradan varrella asemarakennuksen vieressä on vanha lastausvarasto, jonka sisällä on ollut erikseen oma konttori asemarakennuksen ollessa vielä liikennekäytössä. Radan suuntaisen kapean soratien varrella on vanha ulkosauna. Ratapihan rakennuksia on jäljellä viisi. Radan toisella puolella on rautatieaseman vanha makasiini, joka on ollut varastona mm. KPO: lla ja Sievin Jalkineella.

Alueella on Suomen olosuhteille tyypillisiä puuvartistia luonnonkasveja. Alueella kasvaa kuusia, koivuja, pihlajaa, tuomea ja asemarakennuksen molemmilla puolilla sembramäntyjä. Koristekasveista piha-alueella on villinä kasvavaa syreeniä, orapihlajaa, korallikanukkaa, ruusupensaita, siperianhermepensasta ja vadelmaa.

Rautatieasema kuuluu valtakunnallisesti merkittävään Sievin Korhoskylän kulttuuriympäristöön.

historia:

Sievin rautatieasema on rakennettu 1884 – 1886 ja sen mallina on käytetty pysäkin tyyppipiirustuksia. Rakennusta on laajennettu poikkipäädylä 1908. Suunnittelijana on toiminut Bruno Granholm, joka oli rautatiehallituksen arkkitehti vuosina 1892 – 1926. Asemarakennuksen uusrenessanssin tyylistä otettiin vaikutteita lähistön rakennuskantaan.

Oulu – Seinäjoki radan myötä vilkastui Korhoskylän liikenne, ja rautatieasema muutti kylän nimen Asemakyläksi. Liikenne vilkastutti paikkakuntaa ja sinne rakentui raideliikenteen myötä palveluita. Rautatieyhteys avautui 1886 ja se vaikutti merkittävästi Sievin talouteen, asukkaiden liikkuvuuteen ja liikenteeseen.

Sievin asemalla on työskennellyt asemapäällikkö, ratamestari ja ratatyöntekijöitä. Asemalla on ollut henkilö- ja tavarajunaliikennettä. Henkilöliikenne on ollut vilkkainta 1950 – 60 luvuilla. Rautatieliikenteeseen heijastui yleinen talouden kehittyminen. Maaltamuuton vuoksi hiljeni Sievin asema vähitellen ja henkilöliikenne lakkautettiin v. 1985. Myös tavaraliikenne on jäänyt pois autolla kuljettamisen vuoksi. Vanhat henkilökunnan asunnot ja asemapäällikkö Mäkeläisen 1921 rakennuttama kaksikerroksinen asuinrakennus on purettu. Rautatieaseman ollessa vielä liikennekäytössä on sen ympärillä ollut puisto, jota on ylläpidetty VR: n toimesta. Rautatieasema on toiminut mm. asuinkäytössä.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

<http://personal.inet.fi/perhe/nummelin/esko/asemapaallikontalo.htm>

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4363

Puhelinhaastattelu 31.7.2013 Katja Säily ja Mauno Korhonen/ Sievin kunta.

Ruuttula-Vasari, A. (toim.) 1993. Sievistä sommaan näkköön: Sievin historiaa. Sievin kunta.

Kovalainen, P. & Louekari, A. 1994. Pohjois-Pohjanmaan talonpoikaisarkkitehtuuria. Oulu: Kustannus pohjoinen.

kohteen nimi: **Ylitalo ja Kiviluoto (Korhonen), Asemakylä**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-406-2-96

kylä/k.osa: Kukonkylä

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1524-1617

arvottaminen: valtakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kylän vanhinta ja parhaiten säilyneintä kerrostumaa edustaa Korhosen pihapiiri, joka muodostuu Ylitalon ja Järvirannan rekisteritiloista. Tien toisella puolen on Kiviluodon pihapiiri.

Eheät pihapiirit sijoittuvat molemmiin puolin Korhoskyläntietä ja niiden päärakennukset tukeutuvat tiiviisti kiinni kylänraittiin. Vierestä lähtee Koulukatu Sievin vanhimmalle koulurakennukselle ja naapureissa on Korhosen kantatila, nykyisin nimeltään Tuomaala, sekä eheä Rintelän piha.

Ylitalon ja Järvirannan rakennukset muodostavat umpipihan, jossa on kaksi asuinrakennusta, pitkä aittarivi, talli ja kaksi liiteriä, navetta sijaitsee pihapiirin ulkopuolella. Talousrakennusten voidaan sanoa muodostavan miespihan taakse oman karjapihansa. Sivummalla on lato, aitta ja uusi navetta.

Pihapiirin pohjoispuolella sijaitsevan Järvirannan asuinrakennuksen vanhimmat osat ovat mahdollisesti 1600-luvulta ja ns. mutterikuisti on vuodelta 1870. Ylitalo on siirretty pihaan 1840-luvulta naapurin vanhasta Korhosen pihasta.

Tien toisella puolella sijaitsee entinen kauppakartano, Kiviranta, jonka rakennuksissa on toiminut myös matkustajakoti. Taloryhmään kuuluu kauppana toiminut, monimuotoinen vaalea rakennus (1890, laajennus 1906), pienempi punainen asuinrakennus sekä kellari ja liiteri, sekä tien suuntainen kunnostettu navetta.

Pihapiirit ovat saaneet yhdessä viisikantapalkinnon. Ne muodostavatkin keskeisen osan Korhoskylän valtakunnallisesti arvokasta rakennettua ympäristöä. 1920-luvun navettaan on tehty kesäkahvila ja vanhaan latoon metsän puolella on tehty sauna edustustiloineen.

historia:

Korhoskylän ensimmäiset tilalliset 1660-luvulla olivat Korhosia. Vanha Korhosen tila jaettiin Ylitaloksi ja Järvirannaksi. 1800-luvun lopulla Ylitalosta erotettiin vuokratila, Kiviluoto.

Kiviluodon tila sai alkunsa, kun Ylitalon isäntä Juho Juhonpoika Korhonen vuokrasi 1889 nykyiset Kangassyrjän ja Tiensyrjän maat Antti Erkinpoika Ojanperälle viideksikymmeneksi vuodeksi. Ojanperä oli maakauppias ja hänen aikanaan rakennettiin Kiviluodon punainen asuinrakennus ja vaalean kauppa- ja asuinrakennuksen suorakaiteen muotoinen runko. Vuoden vaihteessa 1892/1893 paikan vuokraajiksi tulivat sekatavarakauppias Johan ja Maria Kosonen. 1906-1907 aikana valmistui vaalean kauppa- ja asuinrakennuksen laajennus. 1906 rakennettiin pihapiirin makasiinirakennus. 1912 paikan vuokraajiksi tulivat Kiviluodot. He harjoittivat tilalla maanviljelystä sekä matkailijakoti- ja kyyditystoimintaa. Kaupankäyntiä kiinteistössä harjoitettiin aina 1950-luvulle saakka. Tänä päivänä kiinnostava knoppi on, että eduskunnan puhemiehen Paavo Lipposen vanhemmat ovat asuneet pihan punaisessa rakennuksessa.

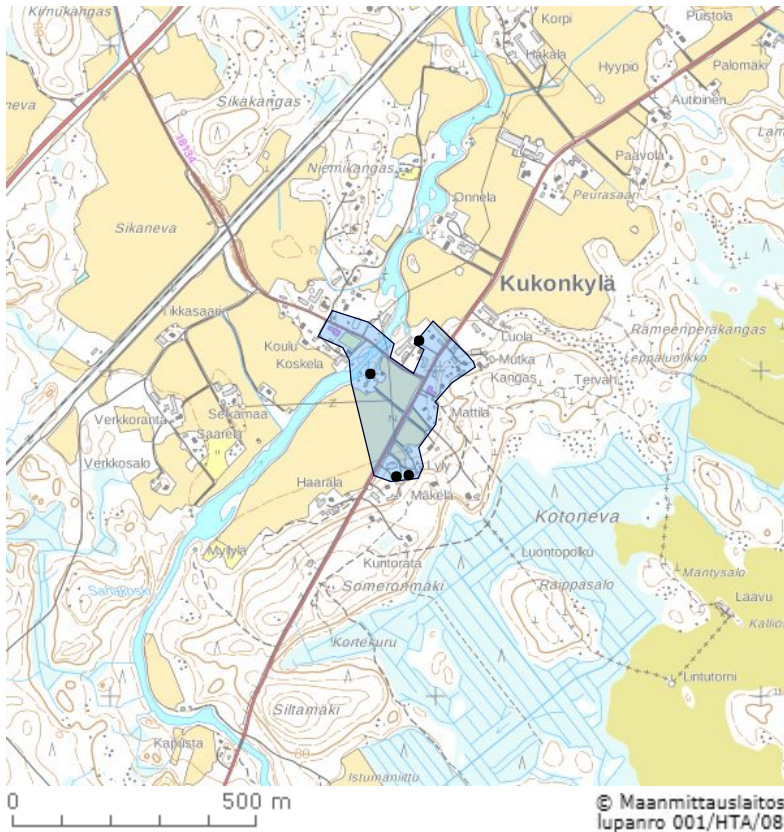
arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

Lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

alueen nimi: **Kukonkylä**
 pääas. kunta: Sievi
 pääas. kylä/k.osa: Kukonkylä
 tyyppi: kyläympäristö
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Alakukko
 Kukko (Lyly)
 Kytöaro (Mäkelä)
 Vesimylly

kohteen nimi: **Alakukko**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-12-43
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Alakukko sijoittuu Kukonkylälle Poleentien, Kukonkyläntien ja Vääräjoen väliin. Komea, korkea talo näkyy molemmille teille. Rakennuksen julkisivu on uusrenesanssin tyyliin jaoteltu kolmeen eri suuntaiseen vuorauskehtään. Rakennuksen päädyissä on kuusiruutuiset ikkunat kahdessa päällekkäisessä rivissä ja niiden yllä puolikaaren muotoinen ristikoitu ikkuna sekä räystäiden kissanpenkit.

Naapuruston tiiviisti toisiinsa kiinnittyneistä pihapiireistä on vanhasta rakennuskannasta jäljellä Alakukon päärakennus, kaksi navettaa ja aitta. Naapuripihaan tien varteen sijoittuva osittain hirsinen vinkkelinavetta on komea.

Paikalle ominaiseen tapaan vastapäisten harjanteella sijaitsevien pihapiirien navetat ja ladot on asetettu lähelle tietä poikittain rinteeseen. Lähellä on myös vanha kyläkauppa, jolta lähtee luontopolku Lähdenevalle, yhdelle paikkakunnan kauneimmista suoympäristöistä.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2003. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Kukko (Lyly)**
 kunta: Sievi
 kiinteistötunnus: 746-406-1-237
 kylä/k.osa: Kukonkylä
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1722-1808
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Rinteeseen Kukonkylän peltoaukean laitaan sijoittuvan rakennuksen hahmo on kookas ja näyttävä. Kylällä on toinen samaan asuun rakennettu talo nimeltä Alakukko. Rakennuksen kuisti on tehty 1920 luvulla ja sen korkea kivisokkeli on saanut 1960-luvulla ajamukaisen betonikuoren. Rakennuksen julkisivulaudoitus on uusittu 2001 ja siinä on nykyisin Alakukon kanssa samankaltainen kolmeen erisuuntaiseen kenttään jakautuva ponttilaudoitus. Alakukkoon verraten rakennus on menettänyt korjauksessa rakennustaiteellisia arvojaan, vaikka onkin maisemassa kookas ja suhteiltaan näyttävä.

Naapurissa vastapäisellä kantilla on Mäkelän talo (Kangastalo). Näiden kahden toimivan talouskeskuksen lähimaastoon rakentuu luonteva maalaisympäristö lukuisine talousrakennuksineen.

historia:

Vuonna 1600 Kukon suvun esi-isä perimätiedon mukaan muutti asumaan paikalle Sievilän talosta ja teki alkuperäisen rakennuksen, jonka tarkka rakennusajankohta on epävarma. Rakennus oli alun perin monta hirsikertaa matalampi. Rakennusta alettiin korottaa 1840-luvulla ja työ venähti vuoteen 1879 asti. Tämä vuosiluku on päädyn korotushirressä. Korotusten aikana asuttiin osassa huoneita ja Kangastalon silloin Someron pihapiirissä sijainneessa talossa (Kangastalo). Vuonna 1840 Yli-Kukon sukunimi muuttui Someroksi.

Tilan nimi juontuu Eero Someron perimätiedon mukaan siitä, että paikalla oli tilan perustajan mukaan pesinyt suokukkoja.

Perimätiedon mukaan tallin hirsirunko on käännetty ulos-sisään nurin. Ylisten kannattimien entiset koloukset näkyvät nyt seinän ulkopinnassa.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2003. Laukka, J., Salo, P.

kohteen nimi: **Kytöaro (Mäkelä)**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-1-224
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1918-1944
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Rinteeseen Kukonkylän peltoaukean laitaan sijoittuva perinteinen 1900-luvun vaihteen maatilan päärakennus.

Naapurissa vastapäisellä kantilla on Lylyn talo. Näiden kahden toimivan talouskeskuksen lähimaastoon rakentuu luonteva maalaisympäristö lukuisine talousrakennuksineen.

historia:

Vuonna 1600 Kukon suvun esi-isä perimätiedon mukaan muutti asumaan paikalle Sievilän talosta ja teki alkuperäisen rakennuksen, jonka tarkka rakennusajankohta on epävarma. Mäkeläksi ja Lylyksi jaetun Kukon tilan nimi juontuu Eero Someron perimätiedon mukaan siitä, että paikalla oli tilan perustajan mukaan pesinyt suokukkoja.

arviointi:

MRKY 15: H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2003. Laukka, J., Salo, P.

kohteen nimi: **Vesimylly**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-1-160
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: teollisuus
ajoitus: 1864-1917
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kukonkylällä sijaitseva vesimylly on entinen osuuskunnan mylly, johon tehtiin sähkölaitos kylän tarpeisiin 1920-luvulla. Omistajan mukaan jauhatustoiminta loppui myllystä v. 1977. Tilan oma sähkö siinä on tuotettu vielä tämänkin jälkeen 1980 l. alkuun saakka. Mylly on edelleen toimintakunnossa. Kukossa on aktiivista kylätoimintaa.

Betonista valetut juoksutuskanavat ovat edelleen ehjät. Juoksutuskanavia ympäröi puistomainen piha. Vääräjoki muodostaa Kukonkylän pakeille kaunista pienimuotoista saarekkeiden, uomien ja pienten koskien maisemaa.

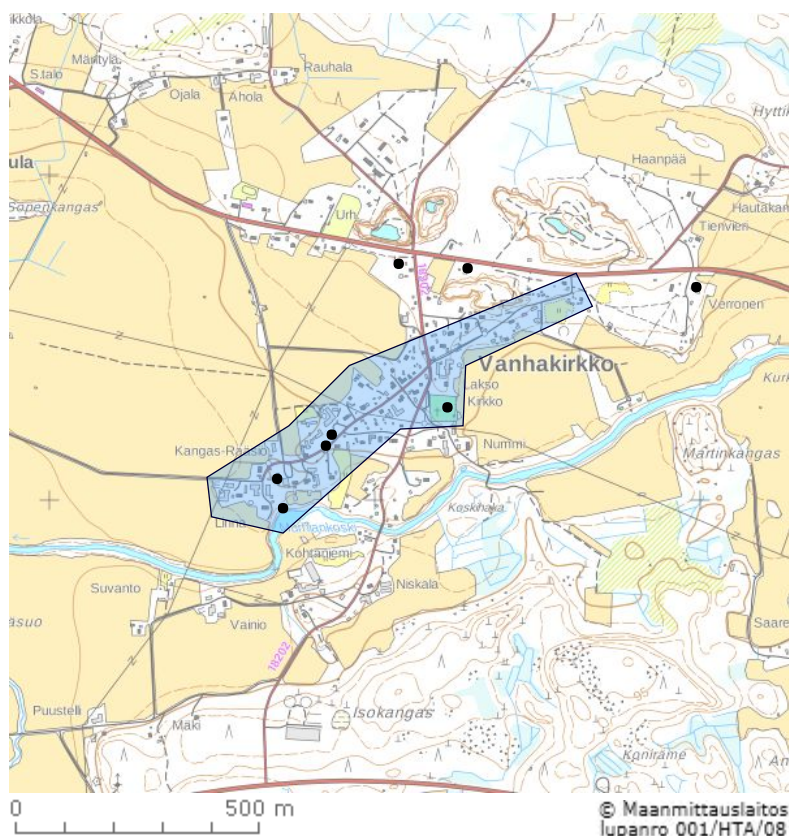
arviointi:

MRKY 15: R, H, M ,S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

alueen nimi: **Vanhakirkko**
 pääas. kunta: Sievi
 pääas. kylä/k.osa: Sievi
 tyyppi: kyläympäristö
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

alueen sisältämät kohteet:

Kangasrääsiö
 Kangastalo
 Kirkkotarha (Kalmistokangas)
 Pappilan aitta
 Stenbacka
 Uusitalo (Kanttorila)
 Vanha kauppa
 Verrosen talo ja tervahaudat

kuvaus:

Vanhakirkon kylänraitti on rakennettuna kulttuuriympäristönä maakunnallisesti arvokas aluekokonaisuus. Alueen arvon perustana on ennen muuta sen merkitys Sievin vanhimpana kyläkeskuksena, jossa aikanaan sijaitsivat seurakunnan kirkko ja virkatalot. Vanhakirkko kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Vanhakirkon – Jyringin kulttuurimaisemat Vääräjokivarressa.

Alueelle muodostui vakinaista asutusta 1500-luvulla. Asutus ja peltoalueet keskittyivät Vääräjoen varsille. Sievin kappeliseurakunta perustettiin vuonna 1654, ja seurakunnan ensimmäinen kirkko rakennettiin Vanhakirkon kylän alueelle. Kylässä sijaitsivat sittemmin myös seurakunnan toinen ja kolmas kirkko. Seurakunnan nykyinen, neljäs kirkko rakennettiin Sievin keskustaasta vuonna 1861. Vanhakirkon kirkkotarhassa nykyään sijaitseva kappeli on vuodelta 1954.

Kylässä on paljon arvokasta, talonpoikaista rakentamisperinnettä edustavaa rakennuskantaa. Pihapiirit sijaitsivat nauhana vanhan idyllisen kylänraitin varsilla. Maakunnallisesti arvokkaita kohteita ovat Kirkkotarha (Kalmistokangas), Pappilan aitta sekä Uusitalo (Kanttorila). Kappeli ja sitä ympäröivä kirkkotarha sekä seurakunnan virkatalojen, pappilan ja kanttorilan, jäljellä olevat rakennukset muistuttavat ajasta, jolloin Vanhakirkko oli Sievin hengellinen keskus. Alun perin kanttorilaksi tarkoitettun Uusitalon kookas, komea

päärakennus erottuu kylänraitin varrella merkkirakennuksena. Pappilasta on jäljellä enää aitta. Merkittäviä kohteita ovat myös Rääsiö, Lakson kavinavetta sekä tien varsilla sijaitsevat aitat.

historia:

Sievinkylä on Sievin vanhin (kirkon)kylä. Kylä sijoittuu Kalajoen läntisen sivuhaaran, Sievin halki kaakosta luoteeseen virtaavan Vääräjoen ympärille. Alueen asutushistoria ulottuu aina kivikaudelle saakka, Sievinmäen ja Vanhankirkon tienoille. Kivikautisia asuinpaikkoja on alueelta dokumentoitu kolme: Verronen ja Toivonniemi, Sopenkangas sekä Pietilä ja Sievinmäki. Vääräjoen ranta-alueet ovat paikkakunnan vanhinta viljely- ja asuinalueita, sen rannoilla on myös tervahaudan pohjia. Alueella on toiminut myös pikipolttimo. Vanhakirkko – Jyringin alue on luokiteltu Pohjois-Pohjanmaan arvokkaisiin maisema-alueisiin, vaikka runsaiden soravarojen käyttö onkin aiheuttanut alueella maisemahäiriöitä.

Vakituinen asutus alueelle syntyi 1500-luvulla, tosin ensimmäisten tilojen arvellaan syntyneen jo 1400-luvun puolella. Vuoden 1547 veroluettelossa mainitaan mm. Pekka Heikinpoika Rääsiö, joka asutti nykyisellä Vanhallakirkolla Rääsiön taloa. Samassa veroluettelossa on mainittu myös Olli Ollinpoika (Hihna), joka oli pystyttänyt talonsa Sievinmäenjärven rannalle (myöhemmin Sievilä).

Vanhankirkon kylälle rakennettiin Sievin ensimmäinen kirkko ja pappila. Sievin kappelikunta perustettiin 1645, ja ensimmäinen kirkko rakennettiin 1654 Rääsiön ja Lakson talojen lähetyville. Vanhankirkon kirkkotarhaan lienee haudattu kuolleita jo ennen tätä. Perimätiedon mukaan kirkkotarhan etelänpuolen kiviaidassa olisi mukana hiidenkiukaiden kiviä. Ensimmäinen kirkko purettiin jo 1690 ja uusi kirkko rakennettiin tilalle jo samana vuonna. Isonvihan aikana rappeutunut kirkko päätettiin jälleen purkaa ja uusi, Kustaankirkoksi vihitty rakennus valmistui 1775. Rakennusmestarina toimi Simo Jylkkä. Kirkon ulkonäkö selviää vuonna 1855 tehdystä tarkastuspöytäkirjasta; siinä kerrotaan mm., että kappeli oli 48 kynnärää pitkä ja 18 leveä, korkeutta oli parhaimmillaan 21 kynnärää ja ikkunoita oli 12 kappaletta. Vanha kellotapuli korjattiin vielä 1815 Heikki Kuorikosken johdolla. Kustaankirkko purettiin 1860 ja nykyinen Sievin kirkko rakennettiin Pekanmäelle 1861. Vanha hautausmaa otettiin jälleen käyttöön 1938; taiteilija Ilmari Wirkkala laati hautausmaalle suunnitelman ja suunnitteli portin, joka toteutettiin talkoovoimin 1967. Nykyinen kyläkappeli valmistui 1954.

Sievin kappalaiselle rakennettiin uusi virkatalo 1833 Rääsiön maille lähelle kirkkoa. Aiemmin virkatalona oli toiminut Rääsiön puustelli. Poikkipäädylly varustetun rakennuksen koko oli 32x14,5x7 kynnärää. Vanha päärakennus jäi paikalleen ja sen viereen valmistui 1853 renkitupa. Jussinpekanmäelle rakennetun uuden pappilan myötä vanha pappila siirtyi yksityisomistukseen 1883, ja siitä tuli Linna –niminen tila.

Vanhallekirkolle kirkkorakennuksen viereen rakennettiin 1736-37 Lohtajan komppanian vänrikin puustelli, joka oli muodostettu Lakson (erotettu Rääsiöstä) isonvihan aikana autioituneesta kruununtalasta. Puustelli rakennettiin keskusjohdon piirustusten mukaan, ja se oli varustettu mm. kivijalalla, moniruutuisilla ikkunoilla ja tiiliuuneilla. Huoneet oli sijoitettu karoliinisen pohjakaavan mukaisesti. Rakennus purettiin kuitenkin jo 1700-luvun lopulla. Puustellin viereisellä harjoituskentällä koulutettiin reserviläisiä Kuninkaallisen Pohjanmaan rykmentin Lohtajan komppaniaan.

Sievin työväenyhdistys sai alkunsa Sievinkylältä 1907, pitkäaikaisena sihteerinä vuodesta 1910 aina 1960-luvulle saakka toimi metsätyönjohtaja Nestor Eemil Kaleva, jonka kotitalo (toiminut mm. leipomona, nahkurinverstaana ja kauppana) on vielä jäljellä Rääsiöntien varrella.

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2003-2004. Alajoki, Sari.

Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi. Ehdotus valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi 11.12.2014. Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2014

Lähde: <"<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=228517&lan=FI>"> (Luettu 9.7.2013)

kohteen nimi: **Kangasrääsio**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 407-7-60
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1864-1917
ajoitusselite: 1912
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kohteen nimi: **Kangastalo**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-407-7-50
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1809-1863
ajoitusselite: 1860
arvottaminen: paikallisesti arvokas

kohteen nimi: Kirkkotarha (Kalmistokangas)

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-407-95-1

kylä/k.osa: Sievi

tyyppi: hautausmaa

ajoitus: 1618-1721

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vanhankirkon kappeli sijaitsee Vanhankirkontien itäpuolella kylänraitin varrella. Hautausmaalle tullessa vastassa on ensimmäisenä kappelin lyhyt pääty, josta kohoaa kappelin pyöreähattuinen kirkontorni. Tornin alta on käynti sisään kirkkoon. Tornia lukuun ottamatta kappelisali jää harjakaton alle. Pitkissä päädyissä on kolme kaari-ikkunaa. Kappeli on pystylaudoitettu ja maalattu keltaruskeaksi. Katto on konesaumattua peltiä.

Kirkkotarha lienee toiminut hautausmaana jo ennen vuotta 1645, jolloin Sievin kappeliseurakunta perustettiin. Paikka on entinen kirkonpaikka, ensimmäinen kirkko rakennettiin v. 1654 ja toinen 1690. Kiviaidan kivien sanotaan olevan peräisin hiidenkiukaista. Nykyinen kappelirakennus on vuodelta 1954 ja rakennettu v. 1775 paikalle tehdyn kolmannen kirkon mallin mukaan.

historia:

Vanhankirkon kappelin ympäristöllä on pitkä historia. Ennen nykyistä vuonna 1954 rakennettua kappelia samoilla sijoilla on ollut kolme muuta kirkkoa. Vuonna 1654 rakennettiin ensimmäinen Sievin kappeli. Pienuutensa vuoksi siitä kuitenkin luovuttiin hyvin pian ja jo vuonna 1690 paikalle rakennettiin uusi kirkko. Vuonna 1775 jälleen rakennettiin uusi kirkko, Kustaankirkko. Kustaankirkko palveli seurakuntaa nykyisellä vanhankirkon alueella vuoteen 1861 asti, jolloin nykyiseen Sievin kirkonkylään rakennettiin lähemmäs kyläläisiä lääninarkkitehdin L. I. Lindqvistin suunnittelema uusi ja nykyäänkin paikalla seisova kirkko.

Vanhankirkon hautausmaa on ollut käytössä aina vuoteen 1954 saakka. Kolmesta ensimmäisestä kirkosta on muistutuksena kirkkopihassa kivi, jossa lukee sanat: Tässä sijaitsi Sievin kirkko 1654–1861. Vuonna 1954 paikalle rakennettiin nykyinen kappeli vuonna 1775 olleen kirkon mukaiseksi. Kappeli rakennettiin talkoo voimin.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, I

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Ruutula-Vasari, Anne. 1998. Sievinkylä, sievinkyläläisten historiaa, Sievinkylän kehitys Oy kustantajana, Ylivieska. <"http://www.kirjastovirma.net/kirkot/sievi/"> (Luettu 31.06.2013)

kohteen nimi: **Pappilan aitta**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-407-7-72
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: uskonnon harjoittaminen
ajoitus: 1618-1721
ajoitusselite: 1701
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Aitta sijaitsee Vanhakirkolla Rääsiöntiellä Sikkilän maatilan pihassa. Aitta on kuulunut Sievin ensimmäisen pappilan laajaan pihapiiriin. Pappilarakennus on siirretty pihapiiristä pois ja muut rakennukset ovat tuhoutuneet. Aitta on osoittamassa vanhan pappilan entistä paikkaa.

Aitta on rakennettu vuonna 1701 ja kengitetty vuonna 1895. Punamullan sävyisessä aitassa hirren päät on suojattu vuorilaudoin. Vuorilaudat on maalattu valkoisiksi. Aitta on perustettu luonnonkivelle.

arviointi:

MRKY 15: H

kohteen nimi: **Stenbacka**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-407-8-13
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti
ajoitus: 1918-1944
ajoitusselite: 1920
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Rautiontien varressa lähellä Vanhankirkontien risteystä seisoo kaksi vanhaa kaupparakennusta pihapiireineen. Toinen näistä rakennuksista on Stenbacka, jonka pihapiirissä on asuin- ja kaupparakennuksen lisäksi säilynyt liiteri, sauna, sikamökki ja aitta. Rakennukset säilyneine yksityiskohtineen muodostavat hienon kokonaisuuden. Tontilla toimivat leipomo ja kahvila sotia edeltäneeltä ajalta aina 1970-luvulle saakka.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001-2003. Laukka, J., Salo, P.

kohteen nimi: **Uusitalo (Kanttorila)**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-407-7-29

kylä/k.osa: Sievi

tyyppi: asuinrakentaminen

ajoitus: 1918-1944

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Uusitalo sijaitsee Vanhakirkolla, aivan kiinni vanhalle pappilalle johtaneessa Rääsiöntiessä. Alue on pienimittakaavaista ja kaunista kylämiljöötä. Tien varressa on vanhoja pihapiirejä ja niiden aittoja.

Tila on lohkottu Rääsiöstä. Asuinrakennus on alun perin tehty kanttorilaksi, mutta kanttori ei ole koskaan ehtinyt asua paikalla, sillä tätä ennen Sievin kirkon paikkaa pappiloineen oli jo ehditty muuttamaan.

Rakennuksen kuisti, ikkunat sekä julkisivuvuoraus ovat peräisin 1950-luvulta. Päätyjen kissanpenkit ovat säästyneet muutoksilta. Kauniisti hoidetussa pihassa on rapattu tiilinen navetta AIV-torneineen.

Naapurissa on päärakennuksen kanssa kantikkain toinen vanha pohjalaistalo. Nykyinen Kohtaniemen talo on siirretty paikalleen tästä pihapiiristä.

Muiden rakennusten lisäksi pihassa on 1940-luvulta sähkötoiminen mylly, jonka palveluksia kyläläiset ovat käyttäneet. Myllyn sisustus on omistajan mukaan alkuperäisessä asussaan. Karjanhoito on lopetettu tilalla 1970-luvulla.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001-2003. Laukka, J., Salo, P.

kohteen nimi: **Vanha kauppa**
 kunta: Sievi
 kiinteistötunnus: 746-407-17-9
 kylä/k.osa: Sievi
 tyyppi: liike-elämä ja kaupankäynti
 ajoitus: 1918-1944
 ajoituselite: 1920-luku
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Rautiontien varressa lähellä Vanhankirkontien risteystä seisoo kaksi vanhaa kaupparakennusta pihapiireineen. Toinen näistä rakennuksista on tämä taitekattoinen kaupparakennus 1920-luvulta. Rakennus muodostaa läheisen leipomorakennuksen kanssa tärkeän kylähistoriasta kertovan kokonaisuuden.

Rakennus on jälleenrakennuskaudella muutettu asuinrakennuksesta kaupparakennukseksi. Muutoksesta kertovat suuret kaupan ikkunat sisäänkäynnin molemmin puolin sekä laajennus kaupan takapuolella.

arviointi:

MRKY 15: H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001-2003. Laukka, J., Salo, P.

kohteen nimi: **Verrosen talo ja tervahaudat**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-407-10-48

kylä/k.osa: Sievi

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1618-1721

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Tilan perusti Juuso Verronen 1686. Verrosen tila on Vanhankirkon vanhimpia tiloja ja koko Sievin arvokkaimpia pihapiirejä. Eräiden arvioiden mukaan päärakennuksen vanhimmat osat olisivat peräisin jopa 1600-luvulta. 1800-luvulla päärakennuksen eteläpäätyä on laajennettu kahdella kamarilla ja 1900-luvulla päärakennukseen on rakennettu kuisti.

Verrosen talo sijaitsee Rautiontiellä. Pihalta aukeaa näkymä peltoaukeiden ylitse itään Vääräjoen varteen ja Rautiontielle. Rakennusryhmään kuuluu päärakennus, riihi, riihilato, talli ja aitta. Suorakulmaista kenttäpihaa rajaavat pitkältä sivultaan lounais-kaakko suunnassa asemoitu päärakennus ja talli, päärakennus lännestä ja talli etelästä. Pihasta aukeaa maisema pellolle. Otsallinen aitta jää pihasta hieman syrjemmälle sen pohjoispuolelle ja riihi keskipihan ulkopuolelle. Riihi on pituussuunnassa yhdensuuntainen päärakennuksen kanssa. Kaikki tilan rakennukset ovat ajan harmaannuttamia ja hirrestä rakennettuja. Perustus on tehty luonnonkiville, porakiville perustettua päärakennusta lukuun ottamatta.

Talon ympäristöstä on löytynyt kivikauden asumusten merkkejä sekä tervahauta, pikipolttimo ja Pikipannun hauta. Tiedetään, että talon mailla on käyty isonvihan taisteluita.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001-2003. Laukka, J., Salo, P.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Ruutula-Vasari, Anne. 1998. Sievinkylä, sievinkyläläisten historiaa, Sievinkylän kehitys Oy kustantajana, Ylivieska.

kohteen nimi: **Jakola**
 kunta: Sievi
 kiinteistötunnus: 746-401-1-84
 kylä/k.osa: Evijärvi
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1722-1808
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Edustavat, hyvin säilyneet, eheät kaksi pihapiiriä komeine päärakennuksineen maisemallisesti komealla paikalla Evijärven saarella Jakolassa. Komeiden pohjalaisrakennusten kuistit sekä ikkunat ovat säilyneet entisessä asussaan samoin osa piharakennuksista on tallella.

Jakolan punainen vuoraamaton hirsirakennus on vanhempi. Rakennuksessa on kaksi sisäänkäyntiä molemmin puolin pitkää runkoa. Toisessa on satulakattoinen kuisti ja ovi 1940-luvulta ja toisessa pelkkä paripeiliovi yllään kauniisti ja runsaasti koristeltu uusrenesanssityylinen vuorilauta. Viereisessä pihassa on uudempi Alatalon iso keltainen päärakennus, jossa on korkea porakiviperusta ja kaksikerroksinen kuisti laajoin ristikoiduin ikkunakenttin. Yhdessä talot muodostavat kokonaisuuden, jossa päärakennukset seisovat pihan korkeimmalla kohdalla ja kuisteineen katsovat kohti pohjoista viljelymaisemaan ja laaja nurmipiha aukeaa alle pienimuotoisine rakennuksineen.

Alatalon pihassa on kohtalaisen iäkäs hirsinen navetta ja toden näköisesti pääkanttia vanhempi aitta. Jäljellä on myös pieni hirsinen sauna. Saunan luona on kuoppa muistona paikalta puretusta, ikkunoidensa tasalle mukulakivistä ladotusta navetasta. Pihassa aivan pääkantin luona on vanha savupirtin paikka. Savupirtissä asui aikanaan Jakolanniemen ensimmäinen asukas.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Keskitalo**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-402-105-2
kylä/k.osa: Haikola
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Keskitalo on viimeisiä Sievin keskustassa säilyneitä historiallisia maatilan päärakennuksia. 1700-luvun puolivälissä rakennettu pitkä maatilan päärakennus piiloutuu puistaisen pihan keskelle kaupparakennusten ja kerrostalojen taakse. Pihapiiristä on siirretty 1930-luvulla Alatalon nykyinen asuinrakennus. Rakennus on kokenut lukuisia muutoksia, mutta on perusmuodoltaan säilynyt.

Pihassa on luhtiaittaa jäljitteleväksi lautarakenteilla verhottu vanha hirsinen aittarakennus.

historia:

Kotiseutumme –kirja: ”Savolainen Olli Haikonen perusti Evijärven rannalle Haikolan talon, jonka hänen poikansa jakoivat kahtia v. 1607. Toisen talon nimeksi tuli Jussinpekka. Nykyisen asuinrakennuksen vanhempi osa on rakennettu 1700-luvulla edustaen puu-uusrenessaanssia.”

On arveltu, että rakennusta olisi siirretty tontilla. Remontin aikana seinistä on löytynyt sanomalehtiä vuodelta 1901. Talon ulkovaorta on uusittu entisen kaltaiseksi, ja vanha vuori on ainakin osaksi jätetty uuden alle. Nykyisen kattopellin alla on päre, jonka päältä peltiä asennettaessa on purettu pois tiilikate. Rakennusta on jatkettu 1970-luvulla osalla jossa on sauna ja pesutilat. Lisäosa on myöhemmin purettu. Ikkunat on talosta vaihdettu ja huonejakoon sekä sisäpintoihin tehty muutoksia.

Pihassa on osaksi hirsinen piharakennus jossa on lautarakenteinen luhti sekä uudempi, matala ja pitkäkökö varasto.

arviointi:

MRKY 15: H

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Melartin talo ja Vahtolan aitta**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-402-3-94

kylä/k.osa: Haikola

tyyppi: asuinrakentaminen

ajoitus: ei määritelty

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kirkonmäelle runsaan puuston katveeseen piiloutuu vanha pihapiiri, johon kuuluu persoonallinen 1920-luvulla Melartin rakennuttamasta pohjalaistalosta jälleenrakennuskauden asuun muutettu asuinrakennus, vinkkelinmuotoinen, osittain sementtitiilinen navetta AIV-torneineen sekä otsallinen salvosjalkainen Vahtolan aitta tulotien varrella.

Päärakennus on etujulkisivultaan osittain kaksikerroksinen ja sen vuoksi kattomuodoltaa poikkeavaa tyyppiä. Rakennuksen kuisti luiskan kaiteineen on säilyttänyt hyvin 1940-luvun asunsa. Ovet, ikkunat sekä lakattu sormipaneli tekevät siitä kauniin kokonaisuuden.

Vahtolan sanotaan olleen lestadiolaisuuden tuoja Sievissä.

arviointi:

MRKY 15: R, H

kohteen nimi: **Niemelän aitta**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-402-54-7
kylä/k.osa: Haikola
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Harvinaista mansardikattoista tyyppiä edustava vilja-aitta. Rakennuksessa on voimakkaat räystääprofiiloinnit. Aitta on tietävästi siirretty Vahtolan tilalta. Aitta sijaitsee Niemelänkankaalla kirkonmäen laitamilla. Toinen Vahtolasta tuotu aitta on Päivölässä, ja siinä on vuosiluku 1812. Niemelän aitta on samaa ikäluokkaa, siinä on maasepän tekemä lukko ja alkuperäiset laarit.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Sari Alajoki, Kirkoilta kareille. Ylivieskan seutukunnan kulttuuriympäristöstä. Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen julkaisuja 22, 2005.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Pappilan vanha navetta**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-402-25-17

kylä/k.osa: Haikola

tyyppi: asuinrakentaminen

ajoitus: 1945-1974

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kauniisti hoidettu jälleenrakennuskauden pihapiiri Sievin keskustassa kirkonmäellä. Pihaan liittyy pappilan vanha 1920-luvun sementtitiilinen navetta.

arviointi:

MRKY 15: H, M

kohteen nimi: **Sievin kunnantalo**
 kunta: Sievi
 kiinteistötunnus: 746-402-1-114
 kylä/k.osa: Haikola
 tyyppi: hallinto
 ajoitus: 1975-
 ajoituselite: 1985
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Sieviläisten talon on suunnitellut Sieviin vanhaan keskustaan arkkitehti Olavi Noronen. Rakennus edustaa aikansa arkkitehtuuria.

Kunnantalo taittuu loivasti sisäänkäynti- veistospihan puoleen muodostaen torimaisen aukion sen ympärille rakennettujen kirjaston, osuuspankin ja kauppatalon kanssa. Rakennuksessa on pitkä säterikatto, jonka lappeiden alta ikkunoista säteilee valoa lähes koko talon mittaiseen näyttävään porrasaulaan. Rakennus on pääosin vaaleaksi rapattua tiiltä, sen alin kerros on vuorattu siniseksi maalatulla panelilla ja tämän ylle on yläkerros ikään kuin nostettu pilasterien varaan. Massasta suurella sisäänkäynnin lasi-ikkunalla erottuu korkea valtuustosaliosa punatiilisine torniaiheineen ja yläikkunoineen.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

[http://www.narc.fi:8080/VakkaWWW/Selaus.action;jsessionid=63FF292C018CD0B63DB7C1A36A90BA60?](http://www.narc.fi:8080/VakkaWWW/Selaus.action;jsessionid=63FF292C018CD0B63DB7C1A36A90BA60?kuvailuTaso=AM&avain=31964.KA)
 kuvailuTaso=AM&avain=31964.KA 28.1.2014

kohteen nimi: **Sievin vanhainkoti**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-402-122-1
kylä/k.osa: Haikola
tyyppi: sairaanhoito ja sosiaalihuolto
ajoitus: 1945-1974
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Sievin vanhainkoti sijaitsee kauniilla männikköisellä rinteellä Sievin Haikolankylällä vanhan Jussinpekan mailla. Hämmöltään tyyppillinen aikansa kaksikerroksinen tiilirakenteinen rapattu laitosrakennus on säilynyt edustavana laajennuksista huolimatta.

arviointi:

MRKY 15: H, M

kohteen nimi: **Halosen pihapiiri**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-403-3-141
kylä/k.osa: Jyrinki
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1618-1721
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kaksi aittaa (joista toinen mainittu seutukaavaliiton kokoelmassa 1993) pihapiirissä Kylätien varrella osittain palautetun Jyringinjärven rantamaisemassa metsäsaarekkeen reunamilla. Neliömäiseen pihaan kuuluu aittojen lisäksi kaksi asuinrakennusta sekä lautaverhoiltu, ladolla jatkettu ja korotettu hirsinen navetta.

historia:

Toinen asuinrakennuksista on siirretty entisen Kyrölän pihapiiristä paikalle 1936. Alkuperäistä rakennusvuotta ei tiedetä. Vanhemman rakennuksen yhdessä huoneessa on toiminut kauppa.

Yksi aitoista on tuotu pihaan Syvänmaalta. Yksi taas on ollut vanha Ruotutorpan aitta Penttilässä. Vanhin aitoista on 1600-luvulta.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2003. Alajoki, Sari.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Huhtala ja Kankaanpää sekä kuivatuskanava**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-403-7-6

kylä/k.osa: Jyrinki

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1809-1863

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Jyringissä Evijärven kuivatuskanavan tuntumassa sijaitseva kahden (ennen kolmen) kantin 1800-luvun pihapiiri. Pihapiirissä on ollut 1800-luvun alussa rakennettu Huhtala, 1867 valmistunut Kankaanpää sekä kolmas samoihin aikoihin tehty asuinrakennus. Nämä kolme taloa ja talli muodostivat umpipihan. Kolmas asuinrakennus ja talli on purettu 1900-luvulla.

Kankaanpää oli alun perin yksitupainen rakennus, jonka molemmissa päissä oli kaksi kamaria. Talo oli myös kuistiton, nykyinen erikoinen pulpetti- ja taitekattoinen kuisti on rakennettu 1938. Kuistin viereinen kamari toimi maitokamarina, jossa maito separoitiin ja käsiteltiin. Myöhemmin kamarissa toimi Osuuskassa. Talon ikkunat on vaihdettu vuonna 1936. Pihapiirissä on jäljellä myös suoraseinäinen, kaksikerroksinen aitta, jonka ylähirressä on vuosiluku 1823. Siihen on tehty jatkeeksi lautaseinäinen osa. Lisäksi pihassa on 1800-luvulla tehty riihi, uudempia varastorakennuksia, paja sekä kolme navettaa, joista yksi on tehty kivistä. Rakennukset sijaitsevat Vääräjokilaaksossa peltoaukean keskellä.

Aiemmin Kankaanpuhdon runsas rakennuskanta on hiukan harventunut. Evijärven kuivattamiseen käytetyn 1700-luvulta lähtien 1960-luvulle louhitun kanavan kivistä tehty kivilavetta on purettu. Kiviä on jäljellä pihan istutuksien reunakivinä. Lisäksi aitta(riihi?) sekä paja on purettu. Tulotielä ensimmäisenä sijaitsee Kankaanpään pihan 1940-luvun AIV-tornilla varustettu navetta. Säilyneeseen aittaan on tehty kotimuseo, jossa on jäljellä paljon tilan osuuskassahistoriaan liittyvää irtaimistoa sekä talonpoikaishuonekaluja ja -työvälineitä.

Kankaanpään kanssa kantikkain sijaitsevan Huhtalan päärakennuksen hirret on tuotu Lestiltä tukkeina. Talossa on vuosisadan vaihteessa pidetty kiertokoulua. Ennen leveä, käsin höylätty lautavuoraus on uusittu 1951 ja kuisti on tehty vuonna 1956. Alun perin kuisti on ollut umpipihan sisäpuolelle päin ja kolme rakennusta ovat muodostaneet suljetun neliöpihan. Huhtaloiden Ojala on alun perin kaksitupainen rakennus, jonka toisessa päässä oli kaksi kamaria, toisen pään kamari on rakennettu 1880-luvulla. Sisäänkäynti on 1900-luvulla siirretty talon toiselle puolelle. 1970-luvulla taloon on tehty läsiipi.

Kuivatuskanava virtaa tilasta hieman alempana peltoaukean ja Kokkola-Kajaanitien välissä. Metsäsaarekkeen keskellä on suuria soranottokuoppia, jotka toimivat kirkasvetisinä uimapaikkoina.

arviointi:

MRKY: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2003. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Jyringin koulu**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-403-3-27
kylä/k.osa: Jyrinki
tyyppi: opetus ja koulutus
ajoitus: 1918-1944
ajoitusselite: 1925
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Edustava kaksikerroksinen 1920-luvun koulurakennus Jyringissä kangasmaalla Kylätien varrella. Pihassa jäljellä myös piharakennus ja maakuoppa.

Jyringin koulu on vuodelta 1925. Koulu on peiterimalaudoitettu, kaksikerroksinen okran keltainen rakennus. Satulakatto on peltikatettu. Sisääntulo kouluun on eteläisen koulunpihan puolelta, jossa on loiva harjakattoinen avokuisti. Koulun alkuperäiset koristeelliset ikkunat on vaihdettu yksinkertaisiin ikkunoihin. Kulmissa on valkoiset vuorilaudat ja ikkunoiden alkuperäinen jaotus on tallella.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Jyringin mylly**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-403-35-48
kylä/k.osa: Jyrinki
tyyppi: käsi- ja pienteollisuus
ajoitus: 1918-1944
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Jyrkkäläppäinen osittain puurakenteinen 1920-luvun myllyrakennus Jyringissä kangasmaalla Kylätien varrella. Rakennukseen liittyy yksikerroksinen erillinen toimisto-osa.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

kohteen nimi: **Korven talot**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-403-4-71
kylä/k.osa: Jyrinki
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1809-1863
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kaksi hyvin säilynyttä taloa piharakennuksineen muodostavan symmetrisen parin Kokkola-Kajaanitiestä peltoaukealle erkanevan pihatien molemmin puolin. Toinen päärakennus on 1800-luvun puolivälistä, tämän vierellä on samalta vuosisadalta peräisin oleva aitta. Toinen päärakennus on 1900-luvun alusta. Ulkorakennukset ovat tämän vuosisadan alkupuolelta. Molemmassa pihossa on edustava 1920-luvun betonitiilinavetta, toinen rapattu ja toinen rappaamaton.

arviointi:

MRKY 15: R, M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Ruuttilan talot**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-403-30-2
kylä/k.osa: Jyrinki
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Rivissä hieman pohjoiseen päin Ruuttilantietä on kaksi Kangas-Ruuttilan taloa. Näyttävä kokonaisuus on maisemallisesti kauniilla paikalla Jyringinjärven laitamilla.

Toisella, keltaiseksi maalatulla rakennuksella on korkea, osittain luonnonkivinen, osittain porakivinen perusta, kissanpenkit räystäiden päädyissä sekä ulkonevat nurkkien pilasterit. Pihaan kuuluu hirsinen navetta, kaksi hyvin vanhaa aittaa sekä kierrätetyistä hirsistä 2000-luvulla tehty sauna.

Naapurissa sijaitsevan kookkaan punaisen rakennuksen ulkoasu sekä kuisti ovat säilyneet alkuperäisinä. Kaksikerroksisen kuistin lähes koko kuistin julkisivun laajuinen pienistä ruuduista koostuva ikkuna on poikkeuksellisen komea.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Uutela ja Saari**
 kunta: Sievi
 kiinteistötunnus: 746-403-35-97
 kylä/k.osa: Jyrinki
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Mutkittelevan kylätien varteen Jyrinkiin sijoittuu muutamia pienimuotoisia 1900-luvun vaihteen pihapiirejä, joista Saarela ja Uutela ovat edustavimmat. Saarelan muodostaa pieni peiterimalaudoituksella vuorattu punainen asuinrakennus vuodelta 1901, aitta vuodelta 1897 (siirretty Isoniemeltä), savusauna, puuvaja, riihi, navetta, karjalato ja leikkimökki. Uutelan päärakennuksessa on Jyringissä paljon esiintyvä kuisti. Pihaan kuuluu puoji, riihi, aitta ja lato.

historia:

Uutelan asuinrakennus tuotu paikalle 1916 Fiskaalilta, rakennusta on jatkettu ja kuisti tehty 1920-luvun alkupuolella. Alkuperäinen rakennusvuosi ei ole tiedossa. Aitta siirretty myös 1916 Fiskaalilta. Riihi on rakennettu paikalla. Rehuladon ja puojin iästä ei ole tarkkaa tietoa. Ennen pihapiiriin kuuluneet talli ja kaksikin vanhaa navettaa on purettu.

Saarelan navettarakennus on siirretty paikalle 1963 Nissilän pihapiiristä. Tallina käytetty aittarakennus on tuotu paikalle Isoniemeltä. Pihapiiristä on purettu vanha savusauna ja navetta.

arviointi:

MRKY 15: H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Saariveden käämpä ja metsäradan paikka**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus:

kylä/k.osa: Kangaskylä

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1945-1974

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Pikkuradaksi kutsuttu metsärata on ollut 68 kilometriä pitkä ja kaksiahaarainen rata. Rataa pitkin on kuljetettu puutavaraa Eskolan asemalle. Rakentajina on ollut Kronstadtin pakolaisia. Nykyisin soratienä ja virkistysreittinä palveleva radan pohja kulkee Kannuksen Eskolasta kohti Sievin Teeriharjua sekä Lestijärven Syrinharjua.

Pikkuradan paikkeilla Vääräjoen latvavesistöt ovat merkittäviä luonnonympäristöjä, jossa viihtyy harvinaistunutta lajistoa. Metsässä Vääräjoen yli kulkee ratapölkkyistä ja betonista tehty Koppelon silta.

Valtion lukuisista radan varren metsäkämpistä ja vanhoista torpista on suurin osa siirretty tai viety muualle. Kämpien paikat on merkitty opastauluin maastoon. Vain Saariveden käämpä metsäisen järven rannalla on edustava osa käämpätyöläisten historiaa. Lisäksi radan varressa palvellut Takkulan vanha kruununmetsänvartijan tila on asuinkäytössä.

Saariveden käämpä sijaitsee Saariveden rannalla, pikkuradan pohja kulkee pihamaan vieritse. Pihapiirin rakennuksia ovat pitkä monikuistinen käämpä, sauna, vaja ja autotallina (hevostallina) toimiva entinen käämpä.

historia:

Heti 1920-luvun alusta paikallista keskipohjalaista metsätaloutta nousi värittämään Pikkurata, joka oli metsähallituksen rakentama ja ylläpitämä kapearaiteinen (750 mm) metsärata. Pikkurata, 68 kilometriä pitkä ja kaksiahaarainen rata, kulki Kannuksen Eskolasta kohti Sievin Teeriharjua sekä Lestijärven Syrinharjua.

Valtion metsissä työskennelleet miehet asustivat viikot kämpissä, joita oli rakennettu pitkin radan vartta. Vanhalampi, Ristilä, Takkula, Katiska, Itäoja, Saarivesi ja moni muu käämpä tulivat tutuiksi miehille.

Puutavaraa kuljetettiin Sievin, Reisjärven, Lestijärven ja Toholammin sydänmailta Eskolaan VR:n ison rautatien varteen neljällä veturilla ja lukuisilla vaunuilla. Pikkurata toi töitä ja toimeentuloa radan ympäristökuntiin 40 vuoden ajan. Vuonna 1961 purettiin Pikkurata palvelee paikallisia asukkaita edelleenkin metsäautotienä virkistykseen, matkailun ja metsähistorian merkeissä. Pikkuradan entiset kämpät on merkitty opastustauluin maastoon.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Kirjastovirma. Pikkurata. Haettu 17.9.2014. <http://www.kirjastovirma.net/sievi/pikkurata/>

kohteen nimi: **Kangasojä**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-405-23-18
kylä/k.osa: Kiiskilä
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1618-1721
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Neliömäinen piha, jossa kaksikerroksinen 1900-luvun alun päärakennus, vanha kouluna käytetty rakennus sekä navetta ja liiterirakennus. Kokonaisuuteen kuuluu toistakymmentä hyvin kunnossa pidettyä talous- ja puunjalostusrakennusta Reisjärventien molemmin puolin.

Päärakennuksen sisätilat on komeasti sistustettu ja tilat ovat tulisijoiineen sekä irtaimistoiineen hyvin säilyneet. Seudulle poikkeuksellisesti rakennuksen toinen kerros on ollut korotettuna 1935 lähtien ja alusta asti lämmitettynä ja asuttuna. Yläkerrassa on sali ja alakerrassa tuvan alakatto on keskipohjalaista kolmilappeista sivuiltaan laskevaa mallia.

Kaksikerroksisen päärakennuksen alakerrassa on toiminut kauppa. Toisessa muodoltaan myöskin poikkeuksellisessa koko julkisivultaan pihan puolelle jatketuissa rakennuksissa on majoittunut evakkoja. Kansallisromanttisia piirteitä omaava rakennus on ollut myös koulukäytössä.

Puunjalostamossa on 1900-luvun alkupuolella valmistettu ikkunoita ja ovia. Varakkaasta yrittelijästä perheestä on jäljellä runsas irtaimisto, josta mainittavia kolmet erilaiset urut, joista yhdet erittäin vanhat ja harvinaiset.

historia:

Kiiskilänkylällä 1920-luvulta lähtien toiminut Evert Kangasojän omistama saha- ja myllylaitos kasvoi merkittäväksi yritykseksi. Vuonna 1933 laitos tuhoutui tulipalossa, mutta Kangasojän sahaus- ja jauhatustoiminta jatkuivat tämän jälkeenkin.

Eteläsuomalainen Jussi Kallonen siirsi päärakennuksen Kiiskilänkylän Maijalasta 1890-l alussa, jolloin talo oli perimätiedon mukaan jäänyt vanhaksi ja haluttiin myydä uuden rakennuksen tieltä. Kallonen oli kauppias. Arvellaan tämän tulleen konkurssin jäljiltä Sieviin, jossa aloitti maanviljelyn ja toimi myös kiertävänä kauppiana veljensä Fransin kanssa. Veli oli myöhemmin nykyisten omistajien muistamana renkinä talossa. Tarinan mukaan Kallonen myi hallanarkoja maita huonolla menestyksellä viljeltyään puolet talosta eteläpohjalaiselle henkilölle, joka ei hänkään saanut elantoa irti paikasta. Jossakin vaiheessa, noin vuonna 1898 kuvioon tulee mukaan nykyisten omistajien isoisä Erik Kangasojä, joka ostaa talosta toisen puolikkaan. Eteläpohjalainen omistaja suivaantuu oloihinsa ja toteaa että möisi osuutensa jos saisi hevosen, jolla lähteä paikasta.

Kangasojällä ei hevosta ole, mutta tämän hyvä ystävä, kauppias Pirttioja antaa hevosen, jonka kanssa kaupat saadaan aikaan ja eteläpohjalainen lähtee pois onnellisena, vielä hyvä hevonen mukanaan. Kangasojä perustaa sahan ja viljelee maita. Nykyisten omistajien isä syntyy vuonna 1905. 1930 -luvulla talossa tehdään T-Fordin pohjalta sahalle vetolaitte (omistajalla kuva). Sitä kokeillaan pellolla ja päätetään aloittaa autotraktoreiden teko kuorma-autoista muuntamalla. Laitteissa käytetään auton vaihteistoa, joka vaatii puisten, matalampien ja leveiden renkaiden tekoa. Kone toimii ja sen kaltaisia valmistetaan kahdeksantoista kappaletta. Myöhemmin nykyinen omistaja on löytänyt yhden näistä traktoreista osina ja hankkinut sen itselleen. Omistajien isällä toimii paikassa puusepän verstaas jossa omistajatkin työskentelevät jossakin vaiheessa.

Päärakennusta on korotettu, jolloin hirsiset päätykolmiot ovat jääneet ulottumaan yläkerran ikkunoiden puoliväliin saakka. Korotus on rankorakenteinen. Kuistia on laajennettu, ikkunat on uusittu alas 1935, ja vanhoja puitteita on siirretty yläkertaan. Yläkerran päätyikkunat on uusittu 1984. Alakertaan on puitteiden väliin toinen isännistä tehnyt lisäpokat 2003. Vanhoissa puitteissa on omistajan mukaan ollut pohjakäsittelynä pellavaöljyn, tärpätin ja keltamullan sekoitus. Sähköjohto on taloon tuotu aggregaatin tilalle 1954, vesijohto 1968.

Piharakennus on tehty 1900-luvun alussa työntekijöiden asunnoksi. Rakennuksessa on ollut 1930-luvulta 1950-luvulle vuokralla Kangasojan supistettu kansakoulu. (kaksi ensimmäistä luokkaa toimi syksyllä ja keväällä muutamana viikkona, ylemmät luokat näiden välisen ajan talvella). Omistajan mukaan rakennusta on remontoitu "vain kattoja uusimalla". Nykyinen kolmiorimahuopakate on laitettu vähän aikaa sitten. Rakennuksessa on kansallisromanttisia piirteitä ikkunanpuitteissa. Pihan puolen suuren ikkunan on isäntä tehnyt 2004 nähtyään mallin toisessa rakennuksessa(Pihtiputaalla?).

Pihassa on vuonna 1922 palaneen tilalle rakennettu navetta. Osin rakennus on hirrestä, alaosa tiilestä. Navettaa on laajennettu 1937, ja viimeisen kerran 1966.

Aitta on tehty pihaan ehkä 1900-luvun alussa.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Kirjastovirma. Sahateollisuus. Haettu 17.9.2014. <http://www.kirjastovirma.net/sahateollisuus#Sievi>

kohteen nimi: **Ylitalo**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-405-61-2, 878-24
kylä/k.osa: Kiiskilä
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: ei määritelty
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Karjulanmäellä Kiiskilässä on vanha ennen hyvin tiiviisti rakennettu puhto, jossa edelleen asutaan ja pidetään karjaa. Maisemaan puhdosta erottuvat korkeat harmaantuneet viljasiilot. Puhdon vanhoista pihapiireistä Ylitalon pihapiiri on parhaiten säilynyt. Muista pihapiireistä on jäljellä lähinnä Pokelan päärakennus sekä puoji- ja navetta ja Erkkilän pihassa kolme aittaa.

Ylitalon pihapiirissä on 1940-luvulla asunut ainakin kolme evakkoperhettä, jotka jakoivat sekä talot, että komean 1920-luvulla rakennetun sementti-olkitiilisen navetan. Piha on aiemmin ollut neljältä kantiltaan hyvin tiiviisti kiinni rakennettu. Nykyisin eteläisellä kantilla, vanhan pohjalaisen asuinrakennuksen paikalla, on matala tiilitalo 1960-luvulta. Jäljellä ovat idässä lautavuoratulla ajokäytävällä varustettu talli-puoja, pohjoisessa pitkä navetta porrastetuin räystäin ja lännessä vanha asuinkantti. Pihan ulkopuolelle sijoittuu joitakin talousrakennuksia, mm. hyväkuntoinen aitta viljelystien varteen, paikkaan missä pihalta avautuu kauniit näkymät peltomaisemaan.

Päärakennus on peiterimavuorattu, siinä on t-karmilliset ikkunat ja päädyissä kissanpenkit. Kivijalkaan on valettu betonikuori 1960-luvun tienoilla.

arviointi:

MRKY 15: R

kohteen nimi: **Huhtala (Kukonkylä)**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-406-3-47

kylä/k.osa: Kukonkylä

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: 1722-1808

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Viljelysmaiseman keskellä mäellä sijaitseva, puistomaisen pihapuuston somistama talouskeskus, johon kuuluu 1700-luvulta oleva asuinrakennus, navetat vuosilta 1911 ja 1949. Pihaan on kuulunut myös 1800-luvun luuvariihi, kyläkunnan yhteinen paja sekä muita ulkorakennuksia. Naapurustossa on myös vanhaa rakennuskantaa, mm aittoja.

Huhtalan asuinrakennus on komea. Se seisoo rinteessä, osittain kolminkertaisen porakivijalustan päällä. Asuinrakennusta on jatkettu 1900-luvun alussa, ja se on vuorattu 1923. Rakennuksen julkisivu on tällöin saanut nikkarityyliset uusrenessanssivaikutteiset poikkeuksellisen hienot koristelunsa vuorilautoihin ja kaksoiskuistiin. Rakennuksen toiseen pitkään sivuun on 2000-luvulla liitetty satulakattoinen kuisti, joka noudattelee tyyliä.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, S, T

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2003. Salo, Petri. Sari Alajoki, Kirkoilta kareille. Ylivieskan seutukunnan kulttuuriympäristöstä. Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen julkaisuja 22, 2005. Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Mattilan aitta**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-406-1-224
kylä/k.osa: Kukonkylä
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vuonna 1770 rakennettu suurehko kammiaitta Kukonkylällä 1900-luvun alun vaatimattomassa pihapiirissä. Aitan oviaukon yläpuolella on puumerkki ja seinissä ampumajälkiä. Aitta on aikanaan siirretty paikalle. Aitta on patsasjalkaperustainen. Rakennus kuuluu Sievin runsaaseen ja hyvin säilyneeseen iäkkääseen aittakantaan.

arviointi:

MRKY: H, R, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001. Laukka, Janne.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Entinen Sievin pappila**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-407-11-27

kylä/k.osa: Sievi

tyyppi: asuinrakentaminen

ajotus: 1809-1863

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Sievin entinen pappila on kuusitoista kyynärää pitkä aiemmin Rääsiön kruununtalon mailla Vanhalla kirkolla sijainnut rakennus. Pappila on siirretty sen vanhalta paikaltaan ja kunnostettu pieteetillä. Vanha aitta on vielä osoittamassa vanhan pappilan paikkaa Rääsiöntiellä. Uuteen pihaan on tuotu Sievin keskustasta kolmiosainen aitta.

Pappilassa on erikoinen poikkipääty, joka on ollut ainakin ennen Rääsiöntiellä tyhjillään tukirakenteidensa vuoksi. Poikkipäädyen huipulla on puolikaaren muotoinen kahdeksaan ruutuun jaettu ikkuna. Jakokarmit ovat pysty- ja vaakasuuntaisia. Jokaisen alakerran ikkunan yläpuolella on vintin matala, räystääslasinen, kaksijakoinen ikkuna. Lyhyissä päädyissä on erikoiset kaksi kapeaa kaari-ikkunaa vintillä. Rakennuksen etupihalta on sisään-tulo harjakattoisen rakennuksen tyyliin sopivasti rakennetun umpikuistin kautta ja takapihalla on kattamaton avonainen kuisti. Hirret on vuorattu pysty-laudoituksella ja poikkipäätyjen yläosa vaakalaudoituksella. Talo on punamullattu ja vuorilaudat ovat valkoiset.

Pappilan historia on värikäs ja se liittyy Sievin pitäjän taisteluun kirkon paikasta.

historia:

1800-luvulla Sievin pappila alkoi olla huonossa kunnossa. Täten päätettiin, että uusi pappila oli rakennettava. Kysymys ”minne?” aiheutti ristiriitaa kyläläisten kesken. Jo tuolloin, vuonna 1826, kaavailtiin pappilaa nykyisen Sievin keskustan maille. Lopulta kun yhteisymmärrykseen ei vielä tästä päästy, rakennettiin uusi pappila vanhan viereen.

Vanhakirkon pappila rakennettiin ensimmäisen kerran vuonna 1832. Huoneita pappilassa oli tällöin sali, neljä kamaria, keittiö, eteinen sekä kaksi vinttikamaria. Ainakin vielä 1850-luvulla vanha pappila oli vielä uuden pappilan vieressä. Tämän lisäksi rakennusryhmään kuului renkitupa, talli, navetta, lampola, rehulato, viljalato ja sikala. Kaikesta päätellen pappilassa harjoitettiin tuolloin voimakasta maataloutta. Pitkään pappila ei ehtynyt palvella, kun vuonna 1861 Sievi sai uuden kirkon toisaalle Sievin nykyisen keskustan pakeille Jusin Pekan tilan maille. Samalla rakennettiin uusi pappila uuden kirkon läheisyyteen.

Pappila purettiin vuonna 1994 ja siirrettiin hieman myöhemmin uudelle paikalle Kokkolantien eteläpuolelle. Nykyisin rakennus on yksityisomistettu ja asutettu ja siihen on rakennettu kuistit molemmilla puolilla.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Ruutula-Vasari, Anne. 1998. Sievinkylä, sievinkyläläisten historiaa, Sievinkylän kehitys Oy kustantajana, Ylivieska.

Sikilä, Kirsti. 2013. Haastattelu 18.6.2013

kohteen nimi: Kohtaniemen aitat
 kunta: Sievi
 kiinteistötunnus: 746-407-7-6
 kylä/k.osa: Sievi
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1722-1808
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kolme hirsiaittaa (1700-, 1800- ja 1900-luvulta) on tuotu Vanhankirkon kylältä lukkarin talosta 1910-1911 asukkaiden mukana. Pienin aitta on tehty vanhemman rakennuksen hirsistä 1930-luvulla. Yksi aitoista on kotimuseona. Rakennukset kuuluvat Sievin runsaaseen ja hyvin säilyneeseen iäkkääseen aittakantaan.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Korhosen aitta**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-407-4-15
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kalajoelta siirretty patsasaitta Sievinkylällä Markkulassa. Rakennus on siirretty ensin Sievin Asemakylälle ja myöhemmin nykyiselle paikalleen. Aitan sisältä on löytynyt vuosiluku ja puumerkki. Sievinkylän historiassa on esitetty, että rakennusvuosi olisi 1768. Kirjassa mainitaan tarina, jonka mukaan jossakin aitan hirsistä olisi Wilhelm von Schwerinin, Sotasankarin verellään tekemä kirjoitus. Rakennus kuuluu Sievin runsaaseen ja hyvin säilyneeseen iäkkääseen aittakantaan.

arviointi:

MRKY 15: R, H, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Kunnarin torppa ja Petäjäsoja (Pihlajakoski)**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-407-16-2

kylä/k.osa: Sievi

tyyppi: maa- ja metsätalous

ajoitus: ei määritelty

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Entinen kruununtorppa. Aumakattoinen asuinrakennus on persoonallinen. Suurin osa talousrakennuksista on tuhoutunut.

Petäjäsojan koskimaisema on pienimuotoista ja kasvustoltaan rehevää. Koski tulvii joka kevät ja katkaisee tien.

arviointi:

MRKY 15: H

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004. Salo, Petri.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Laita-aho**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-407-2-90
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: asuinrakentaminen
ajoitus: 1918-1944
ajoitusselite: 1934
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Tuomaalassa Sievinmäellä sijaitseva persoonallinen 1900-luvun alun hyvin kapea ja korkea satulakattoinen asuinrakennus. Rakennuksessa on ristikarmiset ikkunat ja kaksi täyskorkeaa asuinkerrosta. Kuisti on koko rakennuksen korkuinen. Puitteet ovat tummat ja vaakaponttilaudoitus vaalea. Katto on punaiseksi maalattua saumattua peltiä. Rakennus liittyy Sievinmäen vanhaan merkittävään rakennuskantaan ja näkyy kauas peltoaukealle. Vastaavaa ei löydy seudulta.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

kohteen nimi: **Markkulan aitat**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus:
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Kaksi 1700-luvun patsasaittaa, jotka on maalattu punaisiksi. Molemmat aitat ovat otsallisia ja niiden ulkonevien poskien varassa on astinlauta. Iäkkäät aitat kuuluvat paikalliseen, rikkaaseen aittakantaan.

Alun perin tien vierellä sijainneessa aittaryhmässä on ollut 3 aittaa. Yksi aitoista on siirretty 1940-50-lukujen vaihteessa muualle ja se on sittemmin palanut.

arviointi:

MRKY 15: R, H

lähteet:

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001-2003. Laukka, J., Salo, P..

kohteen nimi: **Pakkalan aitta**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-407-2-31
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1618-1721
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Pieni suoraseinäinen aittarakennus, jonka oven yläpuolelle on kaiverrettu vuosiluku 1668. Ympärillä Markkulassa ja Sievinmäellä on paljon vanhaa rakennuskantaa, etenkin aittoja.

arviointi:

MRKY 15: R, H

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001. Laukka, Janne.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Pöllän aitta**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-407-5-110
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1618-1721
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Suurehko kammillinen, 1600-luvulla rakennettu patsasaitta sijaitsee Sievinkylällä Markkulassa. Alue on vanhinta asuttua seutua Sievissä. Markkulasta sekä Sievinmäeltä löytyy paljon vanhaa rakennuskantaa, etenkin aittoja.

Aitta on todella iäkäs ja sen vuoksi myös arvokas osa alueen rakennusperintöä. Otsallisessa aitassa ulkonevien poskien varassa on astinlauta.

arviointi:

MRKY 15: R, H, S

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001-2003. Laukka, J., Salo, P.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Sievin vanhan kirkon kappelin puisto**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus: 746-407-95-1

kylä/k.osa: Sievi

tyyppi: hautausmaa

ajoitus: ei määritelty

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vanhan kirkon kappelin hautausmaa sijaitsee Sievin keskustasta n. 8 km päässä. Kappeli on tieyhteyksien ja Sievin läpi virtaavan Vääräjoen risteymässä. Vanhan kirkon kappelin hautausmaa on joen pohjoispuolella ja sen editse kulkee kantatie 28:a ja tie 774:ä yhdistävä väylä. Kantatie 28 on joen eteläpuolella, ja Sievi – Kalajoki yhteys (774) kulkee joen pohjoispuolella. Sievin Vanhankirkon alue on peltoaukeiden väliin muodostunut asutuskeskittymä, joka on joen ylitse menevän tieväylän varrella. Sen ympärillä olevat laakeat peltoalueet sijoittuvat joen ja myös teiden varsille. Niitä reunustavat maastossa metsämaat, jotka ovat mäkisempiä ja kumpareisempia. Vanhan kirkon hautausmaa sijoittuu omaan pieneen puistomaiseen taskuun, koska sitä reunustaa voimakkaasti korkeat ja tiheästi kasvavat puut. Kappelin takana avautuu peltonäkymä

Kirkkopuisto on pieni neliönmuotoinen kokonaisuus, joka on rajattu aitauksille kasvillisuuden ja rakenteiden avulla. Alue on pelkistetty ja sen keskeisessä roolissa on vanha kappeli, joka sijaitsee hautausmaan keskipisteen itäpuolella. Alueelle on kolme sisäänkäyntiä. Kaksi leveintä lähtevät parkkipaikalta, joka on hautausmaan länsipuolella. Kolmas on pohjoisreunalla olevan läheiseen taloon johtavan polun edessä. Hautausmaalla on kaksi käytävää, jotka yhdistyvät länsipuolen reunan keskiosassa olevan sisäänkäynnin edessä. Käytävät muodostavat suorakulman. Kirkon sisäänkäynnin edessä käytävä levenee ja se on muotoiltu samalla hieman kaarevaksi. Parkkipaikka on erotettu hautausmaasta kuusiaidalla.

Hautausmaan keskiosassa on kirkkorakennus, kirkkoon johtavan käytävän oikealla puolella on muistomerkki Sievin ja Raution esipolville ja sen vieressä muualle haudattujen muistolle. Vastapäätä kirkon sisäänkäynnin vasemmalla puolella on muistomerkki Sievin vanhasta kirkosta. Käytävien risteyksessä kuusiaidan edessä on esihistoriallinen muinaisjäänjös – kuppikivi, joka on luultavasti rautakaudelta. Hautausmaan etelälaidalla metsikön keskellä kulkee kivistä ladottu aita. Pohjoisreunalla on matala verkkoaita. Käytävät ovat hiekkakäytäviä ja parkkipaikka on päällystetty soralla. Hiekkakäytävät ovat päässeet nurmettumaan ja ne eivät ole selkeät. Hautausmaan pohjoisreunalla on sisäänkäyntiin on valettu liuskekivillä koristellut tolpat, joiden välissä on rautaportti. Lännenpuoleisen sisäänkäynnin yhteydessä on kivitolpat ja samanlainen rautaportti. Kirkon takana olevassa kulmassa on huoltorakennus.

Hautausmaan parkkipaikan puoleisella reunalla kasvaa komea ja hyväkuntoinen kuusiaita, joka on kahdella eri korkeudella. Lännenpuoleisen sisäänkäynnin puolella hautausmaa rajautuu korkeisiin kuusiin, joista osa on huonokuntoisia liian tiheän kasvustiheyden vuoksi. Hautausmaan itäreunalla on n. yhden metrin korkuinen kuusiaita, jonka Verkkoidan idänpuoleiseen laitaan on istutettu kuusiaitaa ja sen puut ovat vielä taimivaiheessa. Hautausmaan eteläpuoleinen laita on metsittyä ja kasvillisuus peittää kiviaidan. Kirkon ympäristö on jätetty avaraksi kasvillisuudesta ja rakennuksen ympärillä on nurmikkoa. Tämä tuo kirkolle enemmän näkyvyyttä. Hautausmaan reunamilla on eniten puita ja ne ovat lähinnä mäntyä, kuusta, koivua ja pihlajaa. Osa puista on hyvin kookkaita ja vanhoja sekä myös hieman huonokuntoisia. Pensaskasvillisuutta on hyvin vähän eikä perennajaukkaita juuri ole.

Kasvillisuus luo pienestä hautausmaasta puolivarjoisan ja sen aurinkoisemmat paikat ovat kirkon läheisyydessä. Hautausmaan ympärillä on maaseutumaisia näkymiä, mutta sen ympärillä olevat puut antaa vaikutelman omasta pienestä metsäsaarekkeesta.

Alueella ja kirkolla on oma historiallinen merkityksensä sen muinaismuisto löytöjen vuoksi ja alue on toiminut Sievin kirkon paikkana jo 1600-luvulta saakka.

historia:

Vanhan kirkon yhteydessä oleva hautausmaa on perustettu v. 1654. Se jäi käyttämättömäksi uuden kirkon valmistumisen myötä. Se on ollut Sievin ensimmäinen hautausmaa. Kirkkotarha on luultavasti ollut käytössä jo ennen vuotta 1645, koska tuolloin on perustettu Sievin kappeliseurakunta.

Vanhan kirkon purkamisen jälkeen seudun asukkaissa heräsi ajatus, että Sievin heimon hautausmaata ja entisten kirkkojen paikkaa tulisi kunnostaa. Hautausmaalle saatiin käyttö lupa v. 1938. Sinne laadittiin suunnitelma ja kartta, jonka on tehnyt Ilmari Wirkkala. Hänen käsialaa on myös hautausmaan portti, joka on rakennettu talkoilla v. 1967. Paikalle alettiin toivoa siunauskappelia, koska hautausmaalla pidetyissä tilaisuuksissa saattoväellä ei ollut suojaisaa paikkaa. Kappeli rakennettiin talkoovoimin ja se vihittiin käyttöön v. 1954. Tällä hetkellä hautausmaa on käytössä. Kiviainekset ovat luultavasti peräisin hiidenkiukaista.

Paikassa on ollut aiemmin kolme kirkkoa. Kappeli on nyt järjestyksessään neljäs rakennus hautausmaalla ja se on rakennettu v. 1775 valmistuneen kolmannen kirkon mallin mukaan.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M, I

lähteet:

Sievistä sommaan näköön: Sievin historiaa. 1993. Sievin kunta.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet: Osa 3. 1993. Oulu: Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto julkaisu A:117.

kohteen nimi: **Tuomaala**
kunta: Sievi
kiinteistötunnus: 746-407-2-74
kylä/k.osa: Sievi
tyyppi: maa- ja metsätalous
ajoitus: 1722-1808
arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Tuomaalan kahden kantin pihapiiri sijaitsee Sievinmäellä asutuskumpareella järven läheisyydessä. Paikkaa pidetään yhtenä Sievin ensimmäiseksi asutuista. Pihalta avautuvat näkymät ympäröivään peltomaisemaan ja kauas järvelle.

Rakennukset sijaitsevat maisemallisesti näyttävällä paikalla, mäen korkeimmassa pisteessä. Toisessa kantissa on erittäin korkea luonnonkiviperusta, jossa on kellari. Asuinrakennus on tehty 1700-luvulla, kuisti lisätty myöhemmin, peltikatto v. 1975. Ryhmään kuuluu lisäksi toinen asuinrakennus 1800-luvulta, jalka-aitta 1700-luvulta, sauna tämän vuosisadan alusta sekä navetta vuodelta 1952. Perimätiedon mukaan järvenpuoleinen talo oli russakka-aikana "varatalo" johon muutettiin vaivaa pakoon.

arviointi:

MRKY 15: R, H, M

lähteet:

Inventointiaineisto. Vanhat rakennukset -projekti. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2001-2003. Laukka, J., Salo, P.

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, Osa 3, Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, Oulu 1993.

kohteen nimi: **Jokitalo**
 kunta: Sievi
 kiinteistötunnus: 746-408-130-7, -6, -2-104
 kylä/k.osa: Sikala
 tyyppi: maa- ja metsätalous
 ajoitus: 1864-1917
 ajoitusselite: päärakennus 1913
 arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vanhan Kokkola-Kajaanin tien vieressä, sillan kupeessa sijaitseva talonpoikainen pihapiiri, jossa on 1913 valmistunut pohjalaistalo, hirsirakenteinen talousrakennus ja sementtitiilinen navetta sekä toisella puolen vanhaa maantietä pieni aitta.

historia:

Päärakennus valmistui 1913 ja siinä oli alunperin multapenkki ja pärekatto. Talo kengitettiin 1955 ja vuorattiin 1957. Navetta rakennettiin 1950-luvulla omatekoisista tiilistä.

arviointi:

MRKY2015: R,M

lähteet:

Eero Jokitalon haastattelu 7.8.2015

kohteen nimi: **Vääräjoen vanha maantiesilta ja Karjasilta**

kunta: Sievi

kiinteistötunnus:

kylä/k.osa: Sikala

tyyppi: liikenne

ajoitus: 1864-1917

ajoitusselite: 1910-luku

arvottaminen: maakunnallisesti arvokas

kuvaus:

Vanha maantiesilta ja Karjasilta ovat puukantaisia kiviarkkusiltoja.

historia:

Vääräjoen pitkään toivotut perkaustyöt aloitettiin 1900-luvun alussa. Varsinkin joen alajuoksulla tulva nousi pelloille ja esti niiden viljelyn. Metsähallitus perkasi joen yläjuoksua 1910-luvulla, jonka jälkeen tulvat lisääntyivät alajuoksulla. Vuonna 1918 senaatti myönsi perkaukseen varat, mutta työt alkoivat vasta 1920-luvulla.

arviointi:

MRKY2015: R